

PANORAMA

Med fokus på europeisk regional- och stadspolitik

HÖSTEN 2020 / nr 74

LETTLAND bygger broar för att stärka den regionala tillväxten

INTERREG:
FRÄMJAR
FÖRGRÖNANDE
STRATEGIER

FINALISTER
OCH VINNARE
I REGIOSTARS
2020

Regional- och
stadspolitik

PANORAMA

INNEHÅLL

LEDARE: Elisa Ferreira, EU-kommissionär för sammanhållning och reformer.....	3
NÄR KOMMUNIKATIONEN GÖRS GRÖNARE: i en studie från Interreg bedöms metoderna för förgröning i EU och de lyfts fram i strategier för framtiden.....	4
INTERREG @ 30: unga intar scenen i den nuvarande och kommande programplaneringen....	8
INTERREG VOLUNTEER YOUTH: hittills har över 500 unga runtom i Europa ställt upp frivilligt för att stödja territoriellt samarbete.....	10
TRETTIO SÄTT ATT FIRA: Estland och Lettland deltar i nummerutmaningen.....	12
STOR UNDERSÖKNING OM GRÄNSÖVERSKRIDANDE SAMARBETE: visar hur läget ser ut på ett antal områden.....	13
EUSAIR: här sammanförs kunskap och innovation i gemensamma utmaningar för att driva fram och leda den adriatisk-joniska regionen.....	15
FINANSIELLA INSTRUMENT: för att få igång EU:s ekonomiska tillväxt efter COVID-19 har Europeiska kommissionen antagit lagstiftning och underlättat finansiering.....	17
LETTLAND: landet är på god väg mot en kunskapsbaserad ekonomi och snabbare tillväxt, och använder sig i mycket hög grad av EU-finansieringen.....	19
DATAPUNKT: dålig luftkvalitet i Europas städer orsakar fler förtida dödsfall varje år än trafikolyckor.....	29
KARTOR: transportalternativ och infrastruktur för elfordon ska få ner växthusgasutsläppen i Europas städer.....	31
REGIOSTARS: finalisterna och vinnarna i fokus vid den 18:e europeiska veckan för regioner och städer 2020 som firas i Bryssel och virtuellt runtom i Europa.....	33
MED DINA EGNA ORD: i en studie av CESER rekommenderas att rörlighet kopplas till utbildning och sysselsättning i samarbetet i euroregionerna.....	39
PROJEKT: beskrivningar av lyckade projekt från Italien och Kroatien, Réunion, Finland, Cypern och de grekiska öarna.....	40

4

8

15

17

19

40

LEDARE

Sammanhållning på fältet: hur vi återuppbygger våra samhällen och ekonomier

Bästa läsare, välkomna till den första digitala utgåvan av *Panorama*. Vi gör som vi har lovat och lever som vi lär: vi har blivit grönare i vårt arbete med att berätta de bästa historierna om hur sammanhållningspolitiken fungerar på plats. Passande nog för det här första hållbara numret av tidningen, där övergången görs från gammalt till nytt, så befinner vi oss även vid ett annat vägskäl i Europa.

Just nu måste vi läka, reparera och återuppbygga för att hämta oss från den djupgående hälso- och ekonomikris som drabbat oss alla så kraftigt. Men vi kan inte förlita oss på samma gamla modell: det är nu det är dags att renovera och rekonstruera på en bättre grund. Vi ser också fram emot programperioden 2021–2027, där vi måste sikta på en grön, digital och motståndskraftig ekonomi med sammanhållningspolitiken som drivkraft.

Europeiska kommissionen har lagt fram en omfattande ram med instrument: CRII och CRII+ för ett akut svar på krisen, React-EU som ett flexibelt reparationsinstrument, samt faciliteten för återhämtning för att främja de strukturella reformer som behövs och våra allmänna sammanhållningsprogram för mer långsiktig utveckling.

Jag är glad att se hur snabbt det går för oss att arbeta ihop med medlagstiftarna och anta React-EU, men jag måste också säga att det finns betydande utmaningar med genomförandet.

Tillsammans med medlemsstaterna och de lokala intressenterna måste vi säkerställa att de resurser som tillhandahålls av alla dessa instrument leds in i en gemensam stark och relevant rad av projekt som kan göra skillnad ute på fältet. Det innebär att programmen måste göras upp snabbt och effektivt. Om några år måste vi kunna visa medborgarna att vi har använt deras pengar klokt.

Vi måste göra investeringar i projekt som inte bara suger åt sig pengar snabbt utan bär frukt på lång sikt: detta är en investeringspolitik, inte en förbrukningspolitik.

Sedan behöver den här blandningen av instrument passa in i en sund och sammanhängande långsiktig europeisk och nationell strategi. Vi behöver kloka och långsiktiga investeringar, men de måste också hänga samman med våra gemensamma prioriteringar på strategisk nivå, samtidigt som de tar hänsyn till medlemsstaternas olika behov och utgångspunkter.

Det finns ingen universallösning på problemen, och det är mycket hårt arbete som väntar på oss – kommissionen, medlagstiftare, förvaltningsmyndigheter, regionala och lokala partner och medborgare. Vi måste bygga upp ett klimatneutralt, konkurrenskraftigt och inkluderande Europa, och jag tror att vi har alla förutsättningar att lyckas – om vi agerar tillsammans. ■

Elisa Ferreira

EU-kommissionär för sammanhållning och reformer

Förgröning: Interregs kommunikation tar ett språng framåt

Hållbarhet har blivit ett ofta använt ord i kommunikationssektorn, men hur ofta omsätts det egentligen i handling? Interreg-programmen håller på att ta till sig uppmaningen från EU-institutionerna att göra sitt kommunikationsarbete grönare och hållbarare. Som en rivstart i den strategin inleddes en undersökning för att bedöma nuläget och gynna mer förgrönande metoder i framtida strategier.

Förra året höjde EU-institutionerna ribban för sina klimatmål: Europaparlamentet utlyste ett "klimatnödläge" i Europa och Europeiska kommissionen lanserade EU:s gröna giv, med syftet att uppnå en koldioxidneutral världsdel till 2050.

För att bemöta de här frågorna skickade man i en grupp av europeiska samarbetsprogram ut en undersökning för att få in vad Interreg-programmen har för rutiner i sin kommunikationsverksamhet. Syftet var att presentera det allmänna nuläget och visa upp projektens miljöpraxis och kommunikationsverksamhet för att visa hur pass förgrönande den är.

Undersökningen inleddes i maj 2020 och det kom in grön praxis från 15 Interreg-program.

Svaren visar att papperslös kommunikation och användning av metoder för cirkulär ekonomi (att återanvända samma material eller använda återvunnet material) redan är väl utbredd (se tabellen nedan) i sådana program som CBC-programmet för Polen-Ryssland, Interreg Donau och Interreg Sudoe. En del program eller projektpartner tar inte längre fram gratisartiklar, och många undviker att använda plast i sin verksamhet.

Det behövs dock fortfarande förbättring på andra områden, och en del idéer är alltjämt nästan outnyttjade. Grön upphandling, avfallsminskning i synnerhet när det gäller plast samt att genomföra evenemang online finns bland förbättringsområdena, medan bedömning och kompensation av växthusgasutsläpp fortfarande är sällsynt i programmen.

SAMMANFATTNING AV UNDERSÖKNINGSRESULTATEN:

VANLIGA METODER FÖR
HÅLLBAR KOMMUNIKATION

(antal svarande) N = 15

100%	Cirkulär ekonomi Papperslös kommunikation
>50%	Noll avfall Färre evenemang på plats
<50%	Grön upphandling Noll plast Energieffektivitet i lokaler
<1%	Användning av förnybar energi Koldioxidbedömning Koldioxidkompensation

VAD SOM BEHÖVER
FÖRBÄTTRAS

(antal svarande) N = 15

20%	Färre evenemang på plats Cirkulär ekonomi
13%	Koldioxidbedömning Koldioxidkompensation Energieffektivitet i lokaler
7%	Noll plast Intern kommunikationsåtgärder för att engagera (tillagd aspekt, genom "Övrigt")

SJÄLVUPPSKATTNING AV
PROGRAMS/PROJEKTS
STARKA SIDOR

(antal svarande) N = 15

100%	Papperslös kommunikation
28%	Cirkulär ekonomi Noll avfall Noll plast
1%	Grön upphandling Energieffektivitet i lokaler
0%	Koldioxidbedömning Koldioxidkompensation Användning av förnybar energi

I sammanfattningen ovan går det att se närmare på de nuvarande metoderna:

Ledningsmetoder i de olika programmen
och projekten

Det blir mer meningsfullt om man, istället för att begränsa hållbara kommunikationer till själva programmet, genomför en systematisk ledningsstrategi som omfattar både programmet och projekten som finansieras av det. I Interreg Alpine Space-programmet tog man fram en fullständig vägledning

om förgröning till sina medfinansierade projekt. Internt under-tecknade medarbetarna i det gemensamma sekretariatet en "försäkran om självåtagande att minska koldioxidavtrycket i sina professionella aktiviteter". Önskan om ett grönare program uttrycktes också av partnerstaterna i programmets uppdragsförklaring.

Interreg V-A Italien-Slovenien är ett intressant exempel med fem projekt som gjort gemensamma insatser. År 2019 tilldelades genom programmet extra finansiering till projekt som var delfinansierade enligt prioriterat område 2 "Samarbete för att genomföra koldioxidsnåla strategier och åtgärdsplaner". I dessa projekt används alltjämt metodiken "kapitalisering och kommunikation", där de planerat sina många kommunikationsverksamheter som om de var ett enda projekt.

Onlineevenemang ger större effektivitet

Onlineevenemang är ett av de mest effektiva sätten att minska koldioxidavtrycket, särskilt som det i program och projekt under normala omständigheter ordnas tusentals tillställningar på plats varje år.

På senare år har Interreg Europa-programmet tagit fram nästan 100 timmars innehåll för onlineevenemang som riktar sig till regionala beslutsfattare. Olika tekniktyper, former och format har testats och använts för att göra dessa onlineevenemang intressanta och användbara för deltagarna. ➤

Programteamet började med att genomföra onlineevenemang. Medlemmarna fick utbildning och deras insatser började betala sig på nolltid, då det till exempel blev fler deltagare som deltog i virtuella evenemang än fysiska.

Det är möjligt med koldioxidkompensation

Även om det kan verka komplicerat att kompensera för koldioxidavtryck, finns det två projekt som har visat att det går.

I projektet BalkanROAD, finansierat av Interreg-programmet för Balkan och Medelhavet, ordnades en koldioxidfri konferens: "OpenEARTH 2020 – konferens om anpassning till och begränsning av klimatförändringarna". Samtliga deltagare lämnade in uppgifter om sina resor och logi så att man kunde uppskatta konferensens övergripande koldioxidavtryck. Beräkningarna gjordes enligt IPCC:s (den internationella klimatförändringspanelens) riktlinjer och presenterades på en affisch.

Ekar planterades för att kompensera för de 17,2 ton koldioxid som konferensen gav upphov till. Antalet träd uppskattades utifrån den koldioxidmängd som ekar tar upp under sin livstid.

Ett annat exempel kommer från den gemenskap med 22 projekt för hållbar turism som finansieras av Interreg MED-programmet. Där hölls det ett konvent där man fullständigt

tillämpade principerna om cirkulär ekonomi och kompenserade en del av de 78 ton koldioxid som evenemanget medförde. Deltagarna engagerades också i att rösta fram ett av de många projekten som skulle få ta emot kompensationsbidragen.

Grön upphandling: engagerade leverantörer

Ett av de viktigaste områdena att införa systematiska gröna metoder på är grön upphandling. När man i Interreg-programmet för Östersjöregionen höll en konferens med 400 deltagare, gick man längre än att upphandla vanliga gröna cateringpaket.

Sådana paket brukar vanligen innehålla "ekomärkt mat" men missar sådana aspekter som lokal och säsongsbetonad produktion, och därför ändrade man i programmet på sin anbudspraxis genom att dela upp cateringen i mindre delar (dagtid och kvällstid). På så sätt kunde mindre företag med lokala leverantörer vara med och ge anbud. Dessutom hölls intervjuer med varje cateringfirma som gav anbud, för att bedöma vad de hade för inställning till hållbar catering.

Ett annat exempel på engagemang av leverantörer kommer från Interreg-programmet för södra Östersjön: där ombads leverantörerna av USB-pennor att skippa engångsplastfolien i sina förpackningar.

Att undvika matsvinn vid catering

Enligt Europa-webbplatsen slängs i Europa 20% av all mat som produceras för att användas som livsmedel (eller 88 miljoner ton) varje år. Medvetenheten om matsvinn är fortfarande väldigt låg, och därför har man i projektet STREFOWA, finansierat inom Interreg-programmet för Centraleuropa, bestämt sig för att förespråka minskat matsvinn i de centraleuropeiska regionerna.

I projektet visar man upp sitt uppdrag genom att vara ett föredöme. Förutom att man använder catering med noll avfall på alla sina evenemang, har man i STREFOWA ordnat fem hackathons om matsvinn i Österrike, Italien, Ungern, Polen och Tjeckien, med syftet att höja medvetenheten även i lokalsamhällen och hitta onlinelösningar till stöd för minskningen av matsvinnet i Centraleuropa.

Europeiska samarbetsdagar blir cirkulära

Interreg-programmet för Estland-Lettland följer de riktlinjer för gröna evenemang som togs fram i deras projekt "Gröna offentliga evenemang". De upplagor av "Europeiska samarbetsdagen" som ordnades 2017, 2018 och 2019 var alla tillfällen då man höjde vetskapen om dessa riktlinjer och omsatte dem i praktiken. De var t.ex. inriktade på sådana metoder som avfallssortering, att använda lokala produkter och kranvatten och att göra gratisartiklar av återvunnet och/eller hållbart material.

Gröna kommunikationsmetoder infördes under tre firanden av Europeiska samarbetsdagen 2019 i Pskov, Salaspils och Sankt Petersburg, som arrangerades av det gränsöverskridande Lettland-Ryssland-programmet. Miljörelaterade evenemang underlättades av att presenter, souvenirer, namnskyltar, band, pennor och andra kontorsmaterial var återanvändningsbara.

Alla dessa metoder visar att det finns en vilja att gå framåt i program och projekt. Det är också många initiativ på gång för att bygga upp en rejäl vägledning, som kan vara till hjälp för att ta mer informerade beslut. ■

Unga i fokus vid Interregs 30-årsfirande

När nu Interreg firar sitt 30-årsjubileum och förberedelserna är igång för nästa programperiod, vill man gärna ha viktig information från nästa generation om hur de kan vara med och förbättra det territoriella samarbetet runtom i Europa.

Interreg är hjärtat i det europeiska projektet och har de senaste 30 åren stärkt samarbetet mellan regionerna genom att arbeta bort hinder och främja gemensamma insatser så att medborgarna kommit närmare varandra.

Interreg har uppmärksammat i synnerhet tre separata men sammankopplade teman: "vi har alla en granne", "ungdom" och "ett grönt och klimatneutralt Europa".

År 2018 utgjorde unga mellan 15 och 29 år 17% av EU:s befolkning. Oavsett kön, ekonomisk situation, socialt ursprung eller ålder möter alla unga gemensamma utmaningar, t.ex. svaga arbetsmarknader och brist på utbildnings- och yrkesutbildningsmöjligheter.

På samma sätt är unga inte immuna mot andra kriser, som global uppvärmning, osäkerhet och den utbredda bristen på förtroende för offentliga institutioner. Men sin önskan om en

bättre framtid har de gemensamt över hela världsdelen. EU som helhet erbjuder dem väldiga möjligheter, i synnerhet de allt fler unga som beger sig över gränserna för att hitta arbeten eller fritidssysselsättningar.

Positiva effekter

Interreg hjälper människor att pendla från en medlemsstat till en annan, att hitta arbete i gränsregioner i Europa och längre bort och att få tillgång till de offentliga tjänster som ligger närmast där de bor. Att möjliggöra rörlighet för unga är faktiskt avgörande för att stärka Europas position som en kunskapsbaserad ekonomi.

Interreg främjar nätverk och verksamheter för att hjälpa unga entreprenörer att utveckla sina färdigheter och därmed frigöra sin outnyttjade potential. Detta skapar också en möjliggörande miljö där de kan göra sina nyskapande idéer till verklighet. Interreg utbildar unga inom och utanför unionen för att göra dem medvetna om den globala uppvärmningen och anpassa sina vanor i riktning mot en mer hållbar livsstil. Interreg bygger upp tillit och självförtroende över gränserna genom att inrätta gemensamma offentliga tjänster som unga lätt kan ta del av. Projekten [IEER](#) och [Eur. Friends](#), från programmen Interreg Europa respektive Meuse-Rhine, visar några av de här kännetecknen.

“*Interreg säkerställer att medborgarna och de unga får vara med och bygga vår världsdel.*”

Att hitta rätt balans

2020 innebär ett avgörande år för Interreg. Samtidigt som vi uppmärksammar vad vi åstadkommit de senaste 30 åren, befinner vi oss också vid ett viktigt vägskäl när vi förbereder oss för en ny programperiod. Interreg är öppet för nya och innovativa idéer från unga runtom i unionen. Med detta i åtanke har Europeiska kommissionen utfört målinriktade undersökningar och gruppdiskussioner online med unga kopplat till det europeiska territoriella samarbetets sfär (d.v.s. EU och dess grannländer).

Resultaten av dessa utbyten utgör grunden till ett ”ungas manifest för ett bättre territoriellt samarbete i Europa”, som lades fram för Elisa Ferreira, EU-kommissionären för sammanhållningspolitik och reformer, och det tyska ordförandeskapet i EU-rådet vid Interregs årsevenemang i Bryssel den 15 oktober.

Kommissionär Ferreira svarade följande: ”Interreg säkerställer att medborgarna och de unga får vara med och bygga vår världsdel. Samarbetetspolitiken behöver det civila samhällets röst för att forma framtiden, men dessutom kommer Interreg att fortsätta stödja projekt som gör det möjligt för nästa generation att leva på en kontinent full av möjligheter, genom att främja sysselsättning, universitetsutbyten och lika tillgång till kvalitetstjänster över gränserna.”

Detta manifest, som finns tillgängligt på [webbplatsen för GD Regional- och stadspolitik](#), är ett uttryck för de ungas uppfattningar om Interreg och särskilt hur det kan göras mer i linje med deras förväntningar. Det är främst riktat till politiska beslutsfattare på EU-nivå, nationell, regional och lokal nivå, samt till Interregs förvaltningsmyndigheter och projektens stödmottagare, och organisationer som är intresserade av EU:s sammanhållning – i synnerhet Interreg – politiska beslut, ungdomsfrågor, medborgarengagemang och demokratiskt deltagande. ■

LÄS MER

<https://europa.eu/!yB96wx>

«Interreg Volunteer Youth»

IVY välkomnar över 500 unga volontärer till territoriellt samarbete

Sedan Interregs initiativ för unga volontärer, Interreg Volunteer Youth (IVY), startades i mars 2017 har över 500 volontärer varit med. Över hela Europa finns hundratals ungdomar som stöder Interregs program och projekt och lyfter fram det territoriella samarbetet i EU och dess grannländer.

Samtidigt har IVY gett väldigt många unga möjlighet att lära sig mer om och bättre förstå målen och utmaningarna med det europeiska projektet. Initiativet främjas av Europeiska kommissionens generaldirektorat för regional- och stadspolitik, och förvaltas av Europeiska gränsregionförbundet inom ramen för Europeiska solidaritetskåren.

Volontärer som arbetar med IVY stöder och främjar de Interreg-program och Interreg-projekt där de deltar och rapporterar vad dessa har uppnått konkret.

Myrto Vergou, som volontärarbetar för projektet "Förbättrad miljöförvaltning genom små och medelstora företag drivna av unga", inom Interreg-programmet Grekland-Bulgarien, säger: "Jag har lärt mig massor om Greklands och Bulgariens interregionala relationer, våra gemensamma intressen och hur vi

kan hjälpa varandra. Jag har en tydlig bild av våra starka och svaga sidor och jag hoppas att jag genom mitt arbete kan informera andra."

Hittills har 41 Interreg-program och 165 Interreg-projekt tagit emot volontärer, vilket visar på vilken avsevärd påverkan IVY har. Under 2021 kommer IVY att fortsätta sitt arbete med att göra det möjligt för unga att delta i europeiskt territoriellt samarbete och ge dem egenmakt att genomföra solidaritets- och samarbetssatsningar.

Myrto Vergou har en klar uppfattning om hur vi får ut det bästa av interregionala relationer.

IVY i aktion

Sedan 2019 har Interreg-volontäerna också haft möjlighet att anordna evenemang åt GD Regional- och stadspolitik för att höja medvetenheten om sammanhållningspolitiken – de så kallade aktiviteterna för att engagera medborgarna (Citizens' Engagement Activities, CEA). Volontärerna har hittills ordnat 23 sådana evenemang, och arrangerat aktiviteter för medborgare och involverat det lokala samhället med syftet att informera folk om den europeiska regionalpolitikens många fördelar.

Några CEA-aktiviteter som ordnades 2019 var skräppupsamling i Pyrenéerna, idrottstävlingar i Naujoji Akmenė i Litauen, kanotfärder på floden Venta i Lettland och Litauen, en kaka-oworkshop i Guadeloupe, fotvandring i Grumsinskogen i Tyskland och en ungdomsworkshop i Slovenien. Naturälskare, idrottsentusiaster, barn och chokladälskare – alla kunde lära sig något om sammanhållningspolitiken samtidigt som de höll på med sina favoritaktiviteter.

Solidaritet över gränserna

Covid-19-pandemins intåg har påverkat IVY-initiativet, med stängda gränser och fullständig nedstängning i vissa länder. Som svar på den situationen tillät GD Regional- och stadspolitik och Europeiska gränsregionförbundet att de volontärer som redan tillsatts arbetade på distans, och man pausade de uppdrag som just skulle inledas när de flesta länder införde strikta åtgärder för att begränsa smittspridningen.

De flesta organisationer och volontärer samordnade sig emellertid smidigt och fortsatte samarbeta under den här perioden, och rörlighetsperioderna startade så snart det blev säkert att resa inom EU.

För att uppmärksamma de ungas roll i territoriellt samarbete har Europeiska kommissionen engagerat IVY-volontärer i många tillställningar ägnade åt Interregs 30-årsjubileum, och använt sig av deras erfarenheter för att få veta mer om vad unga européer har för önskemål och förväntningar på det territoriella samarbetets framtid.

Med detta i åtanke startade GD Regional- och stadspolitik en undersökning för att samla in deras idéer om hur Interreg kan förbättras i framtiden, och tog med resultaten i ett manifest som presenterades för kommissionär Elisa Ferreira under Interregs årsmöte.

Med denna extraordinära insats, som möjliggjordes av ungas långvariga och fruktbara engagemang i Interreg, och tack vare IVY, sänder nu Europeiska kommissionen ett viktigt budskap till nästa generation: solidaritet är centralt för EU och detta värde måste vårdas och delas så vi kan bygga upp vår framtid tillsammans. ■

LÄS MER

<https://www.interregyouth.com/>

Interregs 30-årsdag firas längs gränsen mellan Estland och Lettland

År 2008 fick det första samarbetsprojektet mellan Estland och Lettland stöd av Interreg-programmet för de båda länderna. Sedan dess har 119 framgångsrika samarbetsprojekt gjort det möjligt att skapa fina partnerskap och grannsamarbeten över gränserna.

Samarbetet har varit inriktat på företagsutveckling och produktutveckling hos små och medelstora företag som arbetar med IT, livsmedel, trä, läkemedel, rymdfart och andra sektorer. Dussintals statliga och kommunala institutioner, företag och icke-statliga organisationer har gått ihop om att förbättra arbetskraftens rörlighet, miljömedvetenheten, kultur- och naturarvsturismen och små yachthamnar.

När vi nu har firat 30 år med Interreg i Estland och Lettland 2020 har vi fokuserat på grannar, gröna frågor och ungdomsengagemang – alltsammans inbyggt i ett antal gemensamma aktiviteter där numret 30 har återkommit som en utmaning!

Har du någonsin försökt besvara **30 frågor** om Interreg och Estland och Lettland? Visste du att keep.eu innehåller den mest

omfattande informationen om alla Interreg-projekt? i september 2020 var det bara de mest erfarna projektledarna och särskilda programentusiasterna som kunde svara rätt i onlinenfrågesporten "För att fira Interreg 30".

30 km för Interreg 30. Har du någonsin firat något samtidigt som du gått till fots 30 km? Nu i september var det 50 ester och letter, varav många unga, som uppmärksammade samarbete och natur genom att promenera längs östra sidan av staden Cēsis i Gauja nationalpark i Lettland, på en särskild led som stakats ut för Interreg 30.

30 träd för Interreg 30. Har du någonsin firat Interregs födelsedag och den europeiska samarbetsdagen vid den estnisk-lettiska gränsen? De som genomför programmet för Estland-Lettland gjorde just det den 19 september, genom att plantera 30 träd och därmed göra det nybyggda gemensamma centret för EU-tvillingstäderna Valga-Valka lite grönare. ■

Uppdaterad undersökning om synen på samarbetet över gränserna i EU

En stor undersökning om det gränsöverskridande samarbetet, offentliggjord av Europeiska kommissionen, visar på större samverkan och förtroende på högre nivå bland gränssamhällena.

Öresundsbron mellan Danmark och Sverige.

Den 15 oktober presenterade kommissionär Ferreira resultaten av en stor undersökning om det gränsöverskridande samarbetet, utförd åt Europeiska kommissionen av Gallup International mellan februari och april 2020.

Undersökningen är inriktad på samarbete mellan angränsande NUTS III-gränsregioner i minst två olika EU-medlemsstater och/eller vissa länder utanför EU. Den utfördes i de gränsregioner som omfattas av Interregs program för samarbete över gränserna (CBC-programmen) med de 27 EU-medlemsstaterna, Andorra, Liechtenstein, Storbritannien, Norge och Schweiz.

Den är en uppföljning av den första upplagan som utfördes 2015, och det är samma urval av ämnen som utforskas: medvetenhet om CBC-programmen, gränsöverskridande rörlighet, attityder mot medborgare från grannländer (erfarenhet av gränsöverskridande aktiviteter) och hinder mot gränsöverskridande samarbete mellan gränsregionerna.

Medvetenheten om gränsöverskridande samarbetsprogram

Medvetenheten om gränsöverskridande verksamheter som finansieras av EU:s regionalpolitik har gått ned med 7 procentenheter sedan 2015. Endast 24% av de svarande som bor i gränsregioner som omfattas av Interregs CBC-program har hört talas om några EU-finansierade gränsöverskridande verksamheter i sitt område.

Bland de 54 Interreg-programmen varierar denna medvetenhetsnivå från 51% (Slovenien-Ungern) ända ner till 11% (Litauen-Polen). Detta är utan tvivel ett nedslående resultat, även om det sporrar Europeiska kommissionen att trappa upp sina kommunikationsinsatser i framtiden tillsammans med de nationella och regionala myndigheter som är involverade i gränsöverskridande samarbete.

Gränsöverskridande rörlighet

Den gränsöverskridande rörligheten har förbättrats sedan 2015 och nått 56% (+3 procentenheter) av medborgarna som bor i EU:s gränsregioner. Av de svarande som bor i EU:s gränsregioner har 79% rest till grannlandet minst en gång, vilket är en ökning med 3 procentenheter jämfört med den förra upplagan. Av de sex olika skäl till gränsöverskridande resor som bedömdes, uppges resor för nöjesaktiviteter inklusive turistbesök av de svarande som det viktigaste skälet (58%, +14 procentenheter), följt av resor för att handla varor eller tjänster (34%, +8 procentenheter).

En av fem (22%) har rest till ett grannland för att hälsa på vänner, medan 16% har gjort det i arbets- eller affärssyfte och 15% för att hälsa på släkt. Minst sannolikt är att de svarande rest till ett partnerland för att använda offentliga tjänster (10%). Den högsta rörligheten uppmättes i programmen för Irland-Storbritannien [PEACE] (81%, +4 procentenheter) och i Österrike-Tyskland/Bayern (76%, +2 procentenheter). Andelen

svarande som varit utomlands i länder som omfattas av ett Interreg CBC-program som pågått i deras region har, oavsett anledning, ökat sedan 2015. Mer specifikt är det resandet för nöjes skull, inklusive turism, som ökat mest sedan den förra upplagan (+14 procentenheter), följt av resor för att handla varor och tjänster (+8 procentenheter).

Attityderna mot medborgare i grannländer är i allmänhet mer positiva

De positiva attityder mot medborgare i grannländer som konstaterades 2015 har bekräftats 2020. En stor majoritet av de människor som bor i EU:s gränsregioner skulle känna sig bekväma med att ha en medborgare från ett annat land inom ett Interreg CBC-program som granne (91%), arbetskamrat (89%), familjemedlem (88%) eller chef (82%). Alla dessa andelar har ökat något, om än från en mycket hög bas (med en eller två procentenheter), sedan 2015. Dessutom håller två tredjedelar av de svarande (66%) med om att de flesta personer är pålitliga: 19% av dem håller med mycket och 47% i viss mån. Detta innebär en lätt uppgång (+5 procentenheter) av den nivå för övergripande tillit till andra personer som uttryckts sedan den förra upplagan.

Det går att se kraftiga skillnader när man tittar på resultaten på programnivå: den högsta fördelningen av social tillit kan observeras i de program som involverar de nordiska länderna: Sverige-Norge (89%), Sverige-Danmark-Norge (87%), CB028 Sverige-Finland-Norge (86%) och CB032 Sverige-Finland-Norge (84%). Samtidigt är det mindre än hälften av de svarande som håller med i följande program: Grekland-Cypern, Slovakien-Ungern och Slovakien-Tjeckien (alla 44%), Grekland-Bulgarien (45%) och Slovenien-Ungern (48%).

Hinder för gränsöverskridande samarbete

Precis som i den tidigare upplagan är det mer sannolikt att svarande tycker att det är en möjlighet (38%) än ett hinder (3%) att bo i en gränsregion. Av de sex potentiella hinder som undersöktes är språkskillnader (52%) och rättsliga och administrativa skillnader (44%) fortfarande de mest omnämnda hindren för gränsöverskridande samarbete. Dessa andelar har dock minskat, med 5 resp. 2 procentenheter sedan den förra upplagan. Vidare anser 41% att sociala och ekonomiska skillnader utgör ett problem för samarbetet mellan deras land och deras partnerland eller partnerländer. Det motsvarar en minskning på 5 procentenheter sedan den förra upplagan. Det fjärde skälet, som nämns av omkring en tredjedel av de svarande (32%), är kulturella skillnader (stabil sedan 2015).

HINDER FÖR GRÄNSÖVERSKRIDANDE SAMARBETE

Språkskillnader: **52%**

Rättsliga och administrativa skillnader: **44%**

Sociala och ekonomiska skillnader: **41%**

Kulturella skillnader: **32%**

Tillgänglighet: **30%**

Slutligen anser färre än 3 av 10 svarande (30%) att tillgängligheten (till exempel geografiska hinder eller transportinfrastruktur) utgör ett problem för samarbetet mellan deras land och dess partnerland eller partnerländer. Denna andel har förblivit stabil sedan den tidigare upplagan. ■

LÄS MER

<https://europa.eu/!cW77bW>

Adriatisk-joniska regionen: en sann förebild för Europa och övriga världen

EU:s strategi för den adriatisk-joniska regionen (Eusair) har ett roterande ordförandeskap, så att vart och ett av de nio deltagarländerna i tur och ordning får möjlighet att sätta prioriteringar och visa vägen framåt. Den 1 juni 2020 tog Slovenien över ordförandeklubban från Serbien, med syftet att framgångsrikt införa flaggskeppsprojekten i Eusair och på ett grönt sätt göra regionen till en hållbar, konkurrenskraftig och socialt inkluderande makroregion.

Från den 1 juni 2020 till den 31 maj 2021 kommer Slovenien att ha ordförandeskapet för EU:s strategi för den adriatisk-joniska regionen (Eusair). Jag gläder mig mycket åt att våra kollegor, tillsammans med partner från olika institutioner runt om i regionen, de senaste åren har lyckats smida ihop ett föredömligt partnerskap som gör det lättare att bygga upp förtroende i denna fascinerande del av Europa.

Idag är det livsviktigt att bevara det förtroendet. Även om vi alla har fått lida under covid-19-pandemin har vi också lärt oss en mycket viktig läxa: vi kan bara vinna genom att samarbeta.

Vi har nu fått en flygande start, då styrelsen antog Eusairs flaggskeppsprojekt för perioden 2021–2027. Det är avgörande att alla berörda parter tillsammans kommer överens om vilka makroregionala prioriteringar som ska ingå i de påföljande programplaneringsdokumenten, som stöds av de europeiska struktur- och investeringsfonderna och den strategiska ramen IPA III.

Det här målet, som redan fastställts i Cataniadeklarationen från 2018, uppnåddes slutligen vid Eusairs styrelsens 12:e möte den 10 juni 2020. Efter två års intensivt arbete i Eusairs styrningsstruktur, och i synnerhet i fyra styrgrupper med olika teman, antogs den slutliga listan över makroregionala prioriteringar.

Våra kollegor i alla Eusair-länderna har redan blivit informerade om den omfattande listan med projekt, liksom även Elisa Ferreira, EU-kommissionären för sammanhållning och reformer, och Olivér Várhelyi, kommissionären för grannskap och utvidgning. Gemensamt överenskomna makroregionala prioritetsåtgärder finns med bland de åtaganden där vi inte bör spara på mödan för att säkerställa politisk, ekonomisk, juridisk och finansiell konvergens, trots den aktuella krisen.

Fokus på den gröna given

Det centrala koncept som ligger till grund för Sloveniens ordförandeskap 2020–2021 är "att göra Eusair grönare". Här är en sammanfattning av Sloveniens fyra huvudargument för detta strategiska beslut:

Den gröna given är en av prioriteringarna i EU:s nästa fleråriga budgetram.

Inom Eusair har Slovenien tillsammans med Bosnien och Hercegovina ansvaret för att samordna pelaren för miljö kvalitet.

Ända sedan Slovenien blev medlem i EU 2004 har vi varit en trofast anhängare till EU:s utvidgning i sydöstra Europa. Vi är djupt övertygade om att det i den processen är lika viktigt med miljönormer som med normer för ekonomin och demokratin.

Sist men inte minst: återhämtningen efter covid-19 i vår världsdel och runtom i världen får inte vara något annat än grön. Vi lever i en magnifik region med vackra kustlinjer och inlandsområden. I dessa tider blir det allt viktigare med solidaritet och effektivt multilateralt och regionalt samarbete, och vår adriatisk-joniska region kan fungera som en sann förebild för Europa och övriga världen.

De senaste månaderna har vi, utifrån samförstånd mellan alla involverade länder, kunnat identifiera vilka ämnen de specifika projektförslagen gäller och fastställa grunden när vi ska ta oss an de stora utmaningarna för regionens framtid, sett till blå tillväxt, konnektivitet, miljö och turism.

Vi är fast inställda på att sammanföra den kunskap och innovation som finns att tillgå i regionen. Det är det som driver och vägleder oss. Den adriatisk-joniska regionen kan bara vara motståndskraftig om människorna som bor där känner sig starka och sammankopplade. ■

Anže Logar

Republiken Sloveniens utrikesminister

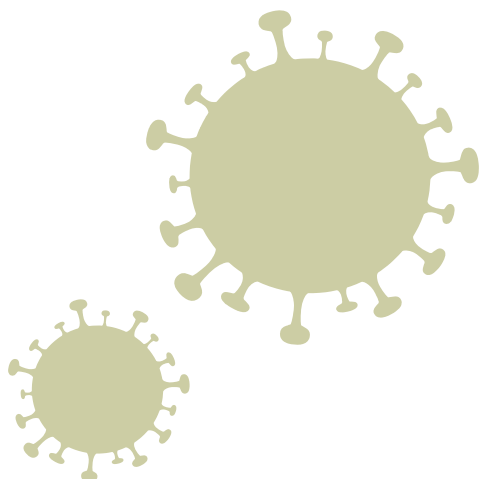
På saltslätterna i Sečovljes salinnaturpark i Slovenien upprätthålls en flera hundra år gammal tradition.

Finansiering till små och medelstora företag i den gröna och digitala omställningen, efter covid-19

Vi genomgår just nu omtumlande tider på stormiga hav, då vi får möta en hälsomässig, social och ekonomisk kris av aldrig skådat slag. Små och medelstora företag har drabbats hårt.

Tillsammans med medlemsstaterna har Europeiska kommissionen svarat på dessa framväxande behov på ett mycket flexibelt sätt, genom att anta EU-lagstiftning och göra det lättare för europeiska företag att få finansiellt stöd och hålla sig vid liv.

För att kunna åstadkomma en återhämtning och en stark och inkluderande ekonomi är det tydligt att vi snabbt behöver återstarta den ekonomiska tillväxten. Det är också uppenbart att vi måste bli ett starkare, mer motståndskraftigt och inkluderande samhälle. Utmaningen är att utforma specialanpassat finansiellt och praktiskt stöd för den ekonomiska tillväxten, grundat på de dubbla målen om en både grön och digital omställning för att återuppbygga konvergensen runtom i alla EU-länder.

Målet är att investera i företag så att de får hjälp att växa och att skapa gemensamt värde. EU:s fonder syftar till att hjälpa företag att engagera sig i nyskapande lösningar på sociala utmaningar som också sammanfaller med välbefinnings- och affärs mål.

En del företag har utforskat gränsen mellan syfte och vinst, för att göra det rätta och samtidigt bygga upp en affärsplan för att få det att hända. Både offentliga och privata företag kan både tjäna ett socialt syfte och få maximal vinst samtidigt. Affärsbeslut får inverkan på både arbetstagare, kunder, leverantörer, samhället och miljön. Företagen måste spela en aktiv roll i den gröna och digitala omställningen.

“ Genom en kombination av finansiella instrument och bidrag kan man få ut de fördelar som finns med de båda utdelningsverktygen, vilket kan innebära en mycket ändamålsenlig finansieringsmekanism för den gröna och digitala omställningen.”

Katerina Fortun, politisk analytiker, GD Regional- och stadspolitik

Ambition och innovation

I den kris vi har just nu är entreprenörerna i ännu större behov av trygghet och finansiellt och praktiskt stöd. Den nuvarande situationen ger oss också möjlighet att tänka om när det gäller hur företag arbetar. Målet med EU-finansieringen är att ge entreprenörer motivation och stöd till att genomföra mer ambitiösa förändringar och innovativa affärsmodeller som maximerar vinsten och skapar gemensamt värde. Vad är då det bästa verktyget för att åstadkomma detta – lån eller bidrag?

Å ena sidan är finansiella instrument som lån, garantier och eget kapital en möjlighet till både offentligt och privat samarbete, som banar vägen mot att omvandla privat kapital till slagkraftiga investeringar. De finansiella kraven är höga och statskulden har redan blivit rekordhöga genom hanteringen av covid-19-krisen. De offentliga pengarna kanske inte räcker. EU-fondernas finansiella instrument kan ge upphov till privata investeringar genom att risken delas med investerarna i syfte att förbättra finansieringen för entreprenörerna.

Å andra sidan har de små och medelstora företagen drabbats hårdare. EU-bidrag kan ge det stöd som behövs för att återuppbygga och genomföra nya affärsmodeller i dessa osäkra tider.

Att kombinera dessa ”hjälpande händer” kan skapa en ny möjlighet. Genom en kombination av finansiella instrument och bidrag kan man få ut de fördelar som finns med de båda utdelningsverktygen, vilket kan innebära en mycket ändamålsenlig finansieringsmekanism för den gröna och digitala omställningen.

Att leverera ekonomisk tillväxt

Entreprenörerna kan också behöva det här praktiska stödet när de anpassar sina affärsmodeller till att ”göra bra ifrån sig genom att göra gott”. Rådgivande, assisterande och kapacitetsuppbyggande roller är viktiga beståndsdelar i lyckade finansiella instrument, för att finansieringen ska bli ännu mer effektiv och ändamålsenlig.

I kombination med bidrag kan dessa finansiella instrument ge specialanpassat finansiellt och praktiskt stöd för återhämtning och tillväxt, byggt på de dubbla målen med en grön och digital omställning. Målmedvetna företag kommer att bidra väsentligt till en ekonomi som fungerar för människorna och levererar arbetstillfällen, tillväxt och investeringar.

Genom att skaffa oss en ny bild av hur företag arbetar kan vi hjälpa till att lösa de stora problemen i vår tid. Vi har kapaciteten, tekniken och resurserna för att bygga upp ett starkt och motståndskraftigt samhälle – och därmed också skapa ekonomisk tillväxt. ■

Lettland är på väg mot en kunskapsbaserad ekonomi och tillväxt för alla

Lettland ligger i Östersjöområdet i norra Europa och är ett land där man är stolt över sitt rika kulturarv och vackra natur. Sedan landet gick med i Europeiska unionen 2004 har finansieringen från sammanhållningspolitiken varit ett viktigt inslag i dess ekonomiska och sociala utveckling.

Lettland, ett av de tre baltiska länderna, blev självständigt den 18 november 1918. Det gränsar till Estland i norr, Ryssland i öst, Belarus i sydöst och Litauen i syd. Kusterna vetter mot Östersjön i väst och Rigabukten i norr.

Nästan 2 miljoner människor bor i landet, och det officiella språket är lettiska, som är ett av de äldsta språken i Europa.

Regionala skillnader och stora utmaningar

De senaste tio åren har Lettland, trots den svåra finanskrisen 2007–2009 och dess konsekvenser, fått se en stabil tillväxt. År 2019 nådde Lettlands BNP per capita, mätt i köpkraftspariteter, upp till 69% av EU-genomsnittet, jämfört med 60% år 2008.

Även om Lettland är ett av de länder i organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) som har de största skillnaderna i regional utveckling, så har det senaste årtiondet den snabbaste tillväxten konstaterats i Rigas grannregioner.

År 2016 var BNP per capita i Rigas planeringsregion 17 213 euro, d.v.s. 135% av BNP:n per capita i landet som helhet, medan den var 74% i Kurzeme, 66% i Vidzeme, 63% i Semgallen och 51% i Lettgallen. Liknande regionala skillnader finns också i näringsliv, sysselsättning och inkomstnivåer, och även sett till tillgången till hälso- och sjukvård, sociala tjänster och kvalitetsutbildning.

Det senaste årtiondet har landets befolkning fortsatt att minska med i genomsnitt 1 % per år, särskilt befolkningen i arbetsför ålder, p.g.a. både emigration till andra EU-länder och låga födelsetal. Denna tendens har medfört stor press på tillväxtpotentialen, på arbetsmarknaden och på landets förmåga att finansiera och upprätthålla offentlig infrastruktur och tjänster.

Inkomstskillnaderna i Lettland är bland de högsta i EU. Risken för fattigdom drabbar främst pensionärer, personer med funktionsnedsättning, familjer med en ensamstående förälder, stora familjer och långtidsarbetslösa.

Covid-19-krisens konsekvenser

Pandemin har visat sig vara en utmaning för det lettiska samhället och för EU-fondernas kapacitet. Den ekonomiska krisen som orsakades av restriktionerna som infördes under coronaviruspandemin kommer att inverka avsevärt på Lettlands ekonomi och samhälle. Just nu är det svårt att förutsäga hur, eftersom pandemins utveckling och ytterligare potentiella effekt på världsekonomin, EU:s och Lettlands ekonomier alltså är oklar. Krisen kommer att leda till omstrukturering av de internationella marknaderna och de inhemska ekonomiska strukturerna, vilket också kan ge möjligheter att utveckla den lettiska ekonomin.

Trots de utmaningar som covid-19 för med sig har investeringarna från EU-fonderna i den lettiska ekonomin förblivit oförändrade 2020. I enlighet med de uppdaterade makroekonomiska prognoserna kommer därför Lettlands BNP att gå ner med 7 % jämfört med 2019, samtidigt som bidraget från EU-fondernas investeringar kommer att förbli på 1,2 procentenheter (utan sådana investeringar skulle landets BNP gå ner med 8,2%).

I juli i år godkände Europeiska kommissionen ändringar (som Lettland inkommit med) av det operativa programmet, där det planerades för omfördelning av EU-finansieringen för att lindra konsekvenserna av covid-19. Genom ändringarna kunde 386 miljoner euro i EU-finansiering fördelas till åtgärder för ekonomisk återhämtning – projekt som går snabbt att genomföra.

I första hand har medlen fördelats till att stärka hälso- och sjukvårdssystemets kapacitet, genom akuta investeringar på områdena infektionsmedicin och psykiatri. De är också avsedda att stödja företagen genom att tillhandahålla omsättningstillgångar för export- och tillverkningsföretag, modernisera produktionsprocesser och stärka ekonomin. Dessutom har investeringar dirigerats till att lindra socioekonomiska effekter genom att investera i sysselsättningsåtgärder samt i olika infrastrukturprojekt. ■

Lettland ligger i norra Europa och har en yta på drygt 64 559 km². Det kan uppvisa över 12 000 åar och 2 256 sjöar, och ligger därmed på fjärde plats i Europa när det gäller färskvattenresurser. Det mesta av landskapet utgörs av bördiga låglandsslätter, och 29% av ytan upptas av jordbruk och småbruk, medan 56% av den totala ytan täcks av skog. År 2019 var folkmängden 1 919 968 personer, men den går ner med omkring 1% varje år, särskilt bland den arbetsföra befolkningen.

Ekonomi

BNP fortsatte att växa kraftigt 2018, då investeringar och privat konsumtion fick tillväxten att nå över 4%. Inflationen låg på samma nivå som 2017, nämligen 2,6%. Landets BNP förväntas gå ner med 7% 2020, följt av en ganska snabb återhämtning 2021 (kommissionens ekonomiska vårprognos).

Lettland är ett av de länder som mest utnyttjar EU-finansiering, med investeringar i forskning, teknisk utveckling och innovation, företagens konkurrenskraft, hållbara transporter, sysselsättning och rörlighet. Man får även stöd för att förbättra sin skatteadministration och hälso- och sjukvård och för att utveckla sina kapitalmarknader.

Även om Lettland håller på att komma ikapp de genomsnittliga levnadsstandarderna i EU, så finns det kvar markanta ekonomiska skillnader mellan huvudstaden och regionerna. Riga och dess närområde står för mer än hälften av Lettlands BNP, medan regionerna är fattigare och rapporterar en långsammare tillväxt.

Låga offentliga utlägg på hälso- och sjukvård, och osunda livsstilsval, är de främsta orsakerna till befolkningens dåliga hälsa. Extra offentlig finansiering har förbättrat hälso- och sjukvårdstjänsterna i vissa regioner. Landet ligger nära sitt mål för förnybar energi för 2020, men måste förbättra energieffektiviteten.

Arbetsmarknad

Arbetslöshetssiffran sjönk till 7,4% år 2018, då fler kom in på arbetsmarknaden tack vare den starka ekonomin, vilket motverkade att den arbetsföra befolkningen minskade. Arbetslösheten nådde 9% i mitten av sommaren 2020 till följd av covid-19-krisen, men började visa tecken på lätt förbättring igen i augusti-september.

På det hela taget är resultaten på arbetsmarknaden positiva, men sysselsättningsförhållandena skiljer sig mellan regioner

och kompetensnivåer; arbetslösheten är avsevärt högre i de regioner som ligger längst från Riga. De flesta bristerna finns i de sektorer som rör naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, däribland IKT, samt i hälso- och sjukvården.

Utbildning, forskning och innovation

Lettland investerar en jämförelsevis hög andel av sin BNP i utbildning (5,5% 2017, jämfört med EU-genomsnittet på 4,7%). Tillgången till kvalitetsutbildning är dock inte jämlik, då elever i större gymnasieskolor får utbildning av bättre kvalitet än de i mindre skolor på landsbygden.

Landet investerar mycket lite i forskning och utveckling; år 2017 var den andelen 0,51% av BNP (EU-snittet 2,1%), vilket är bland de lägsta i EU. Men 2020 tänker regeringen höja detta till 1,5% av BNP.

Lettland är en måttlig innovatör, som har sina starka sidor i sin IKT-infrastruktur. Emellertid presterar landet under EU-genomsnittet sett till digital kompetens, då 52% av befolkningen saknar den grundläggande digitala kompetensen.

Handel

Exporten gick starkt under 2018 och växte med ca 3,6%. Maskiner och mekaniska anordningar, elektrisk utrustning och trävaror är de mest framträdande exportvarorna. De flesta lettiska tillverkare är koncentrerade till lågteknologiska branscher där innovationsutsikterna är låga. Produktivitetstillväxten nådde 4,7% år 2017, och Lettland hamnade då bland de främsta EU-länderna.

Digital inre marknad

Även om Lettland har varit föregångare i EU sett till att införa fiber och 4G, är det fortfarande en utmaning hur man ska överbrygga den digitala klyftan mellan stad och landsbygd, när det gäller täckning med fast bredband.

Användningen av digitala tjänster är utbredd och förbättras gradvis, men det råder brist på kompetent yrkespersonal inom IT.

Fler och fler letter använder internetjänster, såsom internetbanktjänster och e-förvaltning, plus de digitala offentliga tjänsterna som förbättrats avsevärt. Dock måste medborgarnas digitala kompetens förbättras om Lettland ska kunna få del av en arbetsmarknad för alla och förbättra företagets produktivitet och integrationen av digital teknik. ■

Kloka investeringar för snabbare tillväxt

Jānis Reirs, republiken Lettlands finansminister, reflekterar över Lettlands erfarenheter av att genomföra EU-finansiering och beskriver dess mål för nästa programperiod.

Hur bra har det gått hittills för Lettland att genomföra EU-finansiering?

Under perioden 2004 till 2018 fick Lettland 11,77 miljarder euro från EU-budgeten, samtidigt som man bidrog med 3,098 miljarder euro under samma period. Sedan anslutningen till EU har skillnaden mellan landets BNP och genomsnittet i EU minskat markant. EU-fondernas genomsnittliga bidrag till BNP-tillväxten är 1–1,5% om året, vilket gör Lettland till ett av de mest framgångsrika EU-länderna.

De 4,4 miljarder euro i EU-finansiering som finns under den nuvarande programperioden är nödvändiga för att få den lettiska ekonomin att växa, och har bidragit på ett ovärderligt sätt till tillväxten i BNP och sysselsättning. Under den här perioden ligger tonvikten främst på att göra kloka och motiverade investeringar, som garanterat blir effektiva, hållbara och kostnadseffektiva.

Värt att notera är att uppgifter från en undersökning bland allmänheten 2019 visar att 73% anser att EU-fondernas investering i Lettland är på det hela taget lyckad. Det är en högre andel än i någon tidigare mätning sedan Lettland gick med i EU.

Men trots den betydande tillväxt vi sett tidigare är Lettland fortfarande bland de mindre välbärgade EU-medlemsstaterna, med en BNP per capita som bara är 67% av EU-snittet. I Lettgallen och andra regioner långt från huvudstaden är dessutom avfolkningen kraftig och BNP per capita avsevärt lägre.

Hur klarar sig Lettland under covid-19-pandemin?

Under pandemin har vi fått möta nya utmaningar och mycket förändrade omständigheter. Men denna nya verklighet har öppnat nya möjligheter för oss att strukturera om vår ekonomi och anpassa oss efter den reella situationen.

Hittills har Lettland framgångsrikt begränsat spridningen av covid-19, vilket innebär att vi har färre restriktioner av den ekonomiska verksamheten. Jämför man med den förra krisen har Lettland den här gången tillgång till EU-finansiering och kan göra offentliga investeringar för att underlätta den ekonomiska återhämtningen och samhällets anpassning till den nya situationen.

Det är viktigt att betona att EU-finansieringen under 2020 trots covid-19 har fortsatt att genomföras i samma grad som tidigare, och det har haft positiv inverkan på landets ekonomiska stabilitet.

“ Vi måste tänka på hur de finansiella instrumenten används på ett bredare plan och se till att investeringar görs i sunda projekt som medför kostnadsbesparingar och skapar inkomst. ”

Lettland har ju de tredje största inbördes skillnaderna i regional utveckling bland OECD-länderna. Hur ska ni minska de skillnaderna under nästa programperiod?

För att säkerställa en hållbar och balanserad utveckling i regionerna behöver vi integrerade investeringar som, med lösningar som är anpassade till varje särskild plats och lokal situation, ska göra det möjligt att utveckla tjänster och lämplig infrastruktur och förbättra livskvalitet och företagsklimat.

Kulturen är väsentlig för att främja lokal utveckling och skapa arbetstillfällen, export och inkomster, då den lockar både lokalbefolkning och turister. Med det mångsidiga kultur- och historiearv som finns i Lettlands regioner, och den infrastruktur vi har, kan vi erbjuda innehåll och affärsmöjligheter av olika slag.

För att gripa oss an problemen med den regionala utvecklingen ska vi rikta in EU-stödet på att genomföra strategier för integrerad utveckling. Vårt huvudsyfte är att ta fram den stödinfrastruktur som behövs för att kommunerna ska kunna tillhandahålla tjänster för företag och kultur, så att kulturarvet bevaras och skyddas.

Det finns också planer på stöd för att förbättra de offentliga tjänsterna, med hänsyn till ändrat invånarantal och med nya smarta lösningar för att kommunerna ska kunna arbeta effektivt. Vi ska även höja kapaciteten för dem som sysslar med att utveckla lokala områden, och förbättra de administrativa processerna och de offentliga utrymmena.

Vilka är de största utmaningarna för Lettland när det gäller en koldioxid snål ekonomi, ren energi och hållbara transporter?

År 2017 stod transporterna för 41 % av de totala växthusgasutsläppen i Lettland. Enligt det långsiktiga målet att uppnå klimatneutralitet till år 2050 bör växthusgasutsläpp som inte ingår i utsläppshandelssystemet ha skurits ner med 6 % år 2030 jämfört med 2005. Hållbara och innovativa transportlösningar bör tas fram och det bör finnas fler tillgängliga och klimatvänliga rörlighetsalternativ till överkomliga priser.

Ett mål med den europeiska gröna given är att kraftigt stimulera till multimodala transporter så att systemet blir mer effektivt. För att minska trafikstockningar och föroreningar, i synnerhet i storstadsområden, måste det utvecklas

multimodala knutpunkter och infrastruktur för cykling.

I Lettland är det även viktigt att utveckla kollektivtrafiksystemet, med järnvägen i centrum, och se till att järnvägsnätet gradvis elektrifieras och att de delar som redan är elektrifierade blir moderniserade.

Vad hoppas Lettland uppnå under programperioden 2021–2027?

Under nästa programperiod ska Lettland sikta in sig på reformer och investeringar som gör dess ekonomi mer produktiv och dess företag mer konkurrenskraftiga, samtidigt som vi går mot en kunskapsbaserad ekonomi. På så sätt kan lettiska företag få nytta av den gröna och digitala omställningen genom att utveckla nya produkter och tjänster. Vårt mål är att se till att alla letter i alla regioner får uppleva tillväxt.

Med tanke på tendenserna sett till befolkning och arbetsmarknad går det bara att komma ikapp de mer utvecklade länderna om produktiviteten förbättras avsevärt. Därför bör investeringar till stöd för näringslivet ses ur ett produktivitetsspektiv, och det gäller även för investeringarna i alla andra sektorer

i ekonomin. Vi måste tänka på hur de finansiella instrumenten används på ett bredare plan och se till att investeringar görs i sunda projekt som medför kostnadsbesparingar och skapar inkomst.

Mottot i Lettlands nationella utvecklingsplan för 2021–2027 är "Förändrat beteende bland allmänheten – en väg till utveckling", vilket innebär att det fortfarande finns kvar många hinder för utveckling som vi måste få bort på vår väg till allmänt välbefinnande. De hindren beror på våra attityder, vårt beteende och vårt sätt att tänka, som vi måste ändra på när det gäller vår miljö, arbete och utbildning och samverkan med andra människor.

I enlighet med sin nationella utvecklingsplan har Lettland satt upp fem huvudmål för nästa programperiod, som helt stämmer med de gemensamma sammanhållningspolitiska målen:

Ett smartare EU: innovativ och smart ekonomisk omvandling – att höja forskningskapaciteten och utveckla kompetensen, att stödja företagen och digitaliseringen.

Ett grönare EU: klimatneutralitet, anpassning till klimatförändringarna och miljöskydd.

Ett mer sammankopplat EU: att utveckla säkra, hållbara och tillgängliga transporter och förbättra den digitala konnektiviteten.

Ett mer socialt EU: lika möjligheter och tillgång till utbildning, hälso- och sjukvård och arbetsmarknad, rättvisa arbetsvillkor, socialt skydd och inkludering.

Ett EU som står närmare medborgarna: hållbar och integrerad regional utveckling.

Hur kan ni se till att Lettlands regioner och städer får ett nära samarbete med sina olika strategier och prioriteringar för utveckling?

Det bör också betonas att det för att nå alla de nämnda målen och hitta de bästa lösningarna krävs engagemang från samhället. Arbetsmarknadens parter och våra samarbetspartner har spelat en aktiv roll i att ta fram planen. När allmänheten i stor omfattning är delaktig i att planera investeringar bygger vi upp förtroende och ser till att våra partner också är aktiva när projekten genomförs. Vår prioritering är att etablera ett nära samarbete mellan alla Lettlands regioner och städer, genom att införa ett integrerat arbetssätt grundat på olika områdens strategier.

En av nycklarna till att öka produktiviteten är smart innovation som uppnås i nära samarbete mellan forskare och industri. Tack vare finansieringen från sammanhållningspolitiken har det skapats effektiva instrument för att främja innovation och produktivitet i Lettland. Att uppnå beteendeförändring är även viktigt inom vetenskap och innovation, så att forskare och industri kan arbeta hand i hand med att skapa synergier.

Vidare ekonomisk tillväxt och bättre levnadsstandard är beroende av hur väl vi kan bygga upp nya kunskapsbaserade konkurrensfördelar i en snabbt föränderlig miljö. Detta kan vi åstadkomma genom att höja produktiviteten genom investeringar i humankapital, forskning och innovation, och nyinförd digital teknik.

En avgörande faktor för att bygga upp nya konkurrensfördelar är att förändra företagets affärsmodeller, så att de rör sig bort från kortsiktig lönsamhet i riktning mot långsiktig produktivitet, som leder till hållbar lönsamhet.

EU-finansieringen har redan bidragit till ett lämpligt ekosystem och samarbetsplattformar för forskare och industri, så att lettiska entreprenörer kunnat ta fram unika produkter med hög potential för mervärde. ■

Ministry of Finance of the Republic of Latvia

EU-FINANSIERADE PROJEKT HJÄLPER LETTLAND ATT GÅ MOT EN KUNSKAPSBASERAD EKONOMI

VETENSKAPENS HUS PÅ LETTLANDS UNIVERSITET

Total investering: 12 231 500 euro
Medfinansiering från Eruf: 10 396 840 euro

På Lettlands universitet har man just slutfört bygget av "Vetenskapens hus" vid sitt Akademiska center i stadsdelen Tornakalns i Riga. I och med detta har landet fått sitt mest avancerade studie- och forskningscenter. Universitetet kommer på så sätt att kunna koncentrera sina studie- och forskningsaktiviteter inom fysik, medicin och livsvetenskap på ett och samma ställe, vilket underlättar samverkan mellan studier och forskning och säkerställer resurseffektivitet.

Det finns 78 laboratorier för forskning och studentundervisning, med avancerad utrustning i en smart byggnad med hög energiprestanda. Den moderna arbetsmiljön hjälper till att locka både unga vetenskapstalanger att jobba i lokala vetenskapsinstitutioner, och utländska forskare och exper-

ter till forskningsarbetet. Huset har plats för upp till 2 000 studenter och ger 450 arbetstillfällen för vetenskaplig och akademisk personal.

Akademiska centrets första studie- och forskningsbyggnad – "Naturens hus" – öppnade 2015. Universitetet utvecklar just nu centerkonceptet med planer på att bygga och utrusta sin tredje och största byggnad till år 2022. Totalt kommer det att bli fyra studie- och forskningsbyggnader: Naturens hus (natur- och livsvetenskap), Vetenskapens hus (fysisk och medicinsk vetenskap), Bokstävernans hus (samhällsvetenskap och humaniora) samt Teknikens hus.

Det här projektet är ett av de bästa exemplen på när strukturfonder genomförts framgångsrikt på utbildnings- och vetenskapsområdet i Lettland.

<https://www.akademiskaiscentrs.lu.lv/en/>

LAFIVENTS: BÄTTRE ENERGIPRESTANDA I BYGGNADER GENOM AI

Total investering: 254 400 euro
Medfinansiering från Eruf: 174 800 euro

Lafivents, ett företag för mikroklimat i byggnader som är framträdande på marknaden i Lettland, håller på att utveckla ett automatiksystem för byggnadsförvaltning med namnet iPassé.

Inom ramen för ett projekt som är medfinansierat av EU:s strukturfonder genomförde företaget en industriell studie för att skapa algoritmer till system för byggnadsförvaltning och byggnadsautomatik i MATLAB/Simulink-miljön. Man skapade också experimentell design så att de lämpliga tekniska komponenterna kunde överflyttas från ett laboratorium till en artificiellt skapad miljö, närmare de verkliga förhållandena.

Under projektet utvecklade Lafivents en produkt där kunderna erbjuds ett stort antal tjänster: en jämförande dataanalys av energiförbrukningen i byggnader, jämförelse av den faktiska energiförbrukningen med den energiförbrukning som beräknas under simuleringen, bedömning av de ingenjörstekniska systemen och prognos av den potentiella ekonomiska avkastningen från energibesparingarna.

<http://www.lafivents.lv/en>

AERONES – ETT HÖGTFLYGANDE MULTIROTORFORDON

Total investering: 686 100 euro
Medfinansiering från Eruf: 240 130 euro

AERONES håller just nu på att utveckla mycket stora drönare som kan lyfta upp till 100 kilo. Under en provkörning blev en fallskärmshoppare upplyft av detta fordon till 330 meters höjd, där han genomförde världens första fallskärmshopp från en drönare.

I projektet tar man fram en lösning för fjärrstyrd och självständig flygning av högpresterande luftfordon med flera rotoror och en lyftkapacitet på 100 kilo, och en lösning för ett automatiserat säkerhetssystem eller elektronik.

För att säkerställa att de pilotprojekt som genomfördes under särskilda testförhållanden kan förvandlas till en tjänst som är tillgänglig för en bredare allmänhet, arbetar AERONES just nu med lösningar för att trygga flygsäkerheten för sina luftburna multirotorfordon. Man använder olika sensorer för att skanna och mäta avstånd, höjd, tryck, acceleration, hastighet och miljöfaktorer och förbättra kontrollen av de luftburna multirotorfordonen.

På så sätt blir det möjligt att flyga en drönare på fast höjd med hög säkerhetsnivå, få meddelanden om och undvika kraftledning och träd, trygga en säker fjärrstyrning av drönare med hänsyn till frekvensgränserna samt flyga drönare i dåligt väder.

Projektet genomförs i samarbete med Rigas tekniska universitet.

<https://www.aerones.com/other/funding/>

HUGO.LV – EN EUROPEISK FÖREGÅNGARE PÅ SPRÅKTEKNIK

Total investering: 2 000 000 euro
Medfinansiering från Eruf: 1 700 000

Genom Hugo.lv, den statliga förvaltningens plattform för maskinöversättning, får alla bosatta i Lettland tillgång till gratis teknik. Användarna kan automatiskt översätta dokument, läsa webbsidor, använda e-tjänster och få tillgång till lagstiftning på det språk de väljer.

Under projektet har Hugo.lv anpassats efter synskadades och dyslektikers behov, med taligenkänning och talsyntes på lettiska. Med den funktionen kan tal omvandlas till skriftlig text och skriftlig text till röstutmatning.

Ett transkriptionsverktyg är en annan taltekniklösning utformad för att förbättra det statliga förvaltningssystemet. Det underlättar uppgiften att spela in och transkribera möten och gör att enskilda talare kan identifieras och markeras i inspelningen.

I tre år i följd har Hugo.lv:s maskinöversättningsmotor vunnit den internationella maskinöversättningstävlingen WMT och överträffat de lösningar som erbjudits av andra globala aktörer. Denna nya plattform har tagit Lettland upp i ledning i Europa när det gäller att använda språkteknik för att digitalisera den statliga förvaltningen.

Projektet har utvecklats av centret för kultur- och informationssystem i samarbete med företaget Tilde.

<https://hugo.lv/lv/About>

VIZULO: FUNGERANDE OCH ENERGIEFFEKTIV TRÄDFÖRÖKNING I BLICKFÅNGET

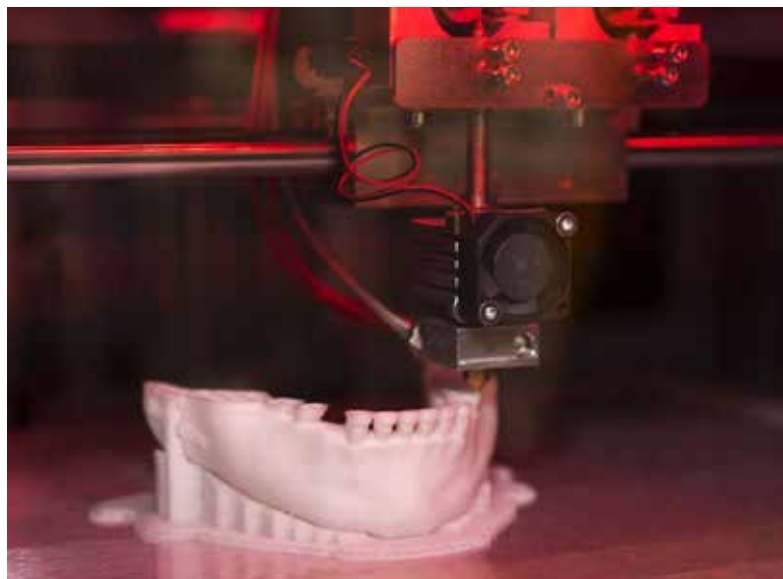
Total investering: 608 500 euro
Medfinansiering från Eruf: 427 940 euro

Naturligt ljus är en av de viktigaste miljöfaktorerna för växter, då det ger den energi som är nödvändig för fotosyntesen och fungerar som en signal för att reglera olika processer. Ljus är även nödvändigt för den vegetativa förökningen av växter under *in vitro*- och *ex vitro*-förhållanden.

De flesta LED-belysningar på marknaden är röda och blå spektrum som är avsedda att användas som extra ljuskällor i växthus. Belysningar som ger ett bredare ljusspektrum brukar vara mer specialiserade för vissa växtförhållanden (inomhusjordbruk, *in vitro*) och/eller för vissa arter eller varianter som odlas särskilt mycket. Detta innebär emellertid inte att de är tillräckligt energieffektiva eller kan säkerställa ett spektrum som är lämpligt för trädförökning.

I samarbete med forskningsinstitutet Silava, ett nationellt betydelsefullt lettiskt skogsvetenskapscentrum, håller VIZULO, en lettisk tillverkare av LED-belysning, på att undersöka hur man kan förbättra effektiviteten vid trädförökning under *in vitro*-förhållanden och vid processer för mikroskärning av rotstockar, genom att utveckla system med LED-belysningar som ger ett specialanpassat ljusspektrum.

<https://www.vizulo.com/en/news>
<http://www.silava.lv/mainen/aboutus.aspx>

WIDE: EN EXPERIMENTELL 3D-SKRIVARE ANPASSAD FÖR ATT SKRIVA UT PROTESER

Total investering: 167 900 euro
Medfinansiering från Eruf: 114 600 euro

Med stöd från EU:s strukturfonder har det lettiska märket WiDE utvecklat en 3D-skrivare, med inbyggd programvara med en helt automatiserad process, som kan användas för att skriva ut proteser.

WiDE har inrättat en virtuell protesklinik och fått CE-märkning för sin programvara. Företaget producerar 3D-utskrivna proteser och ortoser som är individuellt anpassade efter patienternas behov, utifrån en 3D-skanning av deras armar och ben.

Proteslaboratorier som vill införa ny teknik i produktionen av medicintekniska produkter behöver vanligen investera i instrument, utrustning och utbildning som kostar mycket. WiDE inför en ny arbetsmetod där man tillhandahåller den infrastruktur, den programvara och de specialister som behövs. Företaget har skapat en webbsida där vilken läkare, specialist eller tekniker som helst kan ladda upp en 3D-skanning av sina patienters extremiteter. Sidan skapar sedan design med hjälp av programvaran och skickar den till närmaste 3D-utskriftscentral.

Projektet har genomförts av Baltic3d.EU i samarbete med Custom3D Tech och Ventspils universitet för tillämpad vetenskap.

<https://wide.tech>

EN INNOVATIV MÖJLIGHET ATT HJÄLPA HJÄRTPATIENTER

Total investering i 5 projekt: 2 448 400
Medfinansiering från Eruf: 800 000 euro

Med den globala utvecklingen inom läkemedelsindustrin och de världsomfattande folkhälsoindikatorerna i åtanke riktar Grindeks in sig på att utöka sitt sortiment av läkemedel för att behandla hjärt- och kärlsjukdomar och sjukdomar i centrala nervsystemet, plus mediciner mot cancer och diabetes. Företaget utvecklar också aktiva beståndsdelar till läkemedel, med syftet att avsevärt utöka sitt sortiment till minst 40 ämnen inom fem år.

Grindeks är en av grundarna till det lettiska farmaceutiska, biomedicinska och medicintekniska expertiscentret, och genom sitt engagemang i det centret har man kunnat få medfinansiering från Eruf för att höja forskningsinsatserna. Man har framgångsrikt utfört kemisk och experimentell forskning om ett nytt originalkandidatläkemedel för att behandla hjärt- och kärlsjukdomar, och man har slutfört fas 1 i den kliniska prövningen. Detta nya originalläkemedel kommer att förbättra de lettiska forskarnas kapacitet inom läkemedelsforskningen, så att de kan producera det första läkemedel som skapats och utvecklats av ett lettiskt företag sedan 1980-talet.

Med hjälp av finansiering från Eruf håller Grindeks just nu på att genomföra fem forskningsprojekt där man utvecklar nya generiska aktiva farmaceutiska beståndsdelar och färdigställda läkemedelsprodukter. De utför också åtskilliga biotillgänglighetsstudier och den prekliniska forskning som krävs för att utveckla nya originalkandidatläkemedel.

Grindeks är det mest framstående läkemedelsföretaget i Baltikum, med produktionsanläggningar i Lettland, Estland och Slovakien och representantkontor i 11 länder. ■

<https://grindeks.lv>

DATAPUNKT

Investeringar i luftkvalitet för regional utveckling

Ren luft är nödvändigt för vår hälsa och för miljön. Men till följd av stigande industri- och energiproduktion, förbränningen av fossila bränslen och biomassa samt den dramatiskt ökade trafiken på våra vägar, så lider våra städer av luftföroreningar.

Människorna drabbas värre av dålig luftkvalitet än av trafikolyckor, och det är den främsta miljörelaterade orsaken till dödsfall i förtid i Europa, med över 390 000 registrerade varje år. Det påverkar också vår livskvalitet genom att det orsakar eller förvärrar astma och luftvägsproblem. Ur ekonomisk synvinkel leder luftföroreningar till förlorade arbetsdagar och höga sjukvårdskostnader, med sårbara grupper som barn, astmatiker och äldre bland de värst drabbade. Slutligen skadar det ekosystemen genom kraftiga kväveföroreningar (eutrofiering) och surt regn. Att satsa på att minska luftföroreningar är därför inte bara till nytta för människors välmående och för skyddet av naturresurser, utan det är också ekonomiskt förnuftigt och bidrar till regional utveckling.

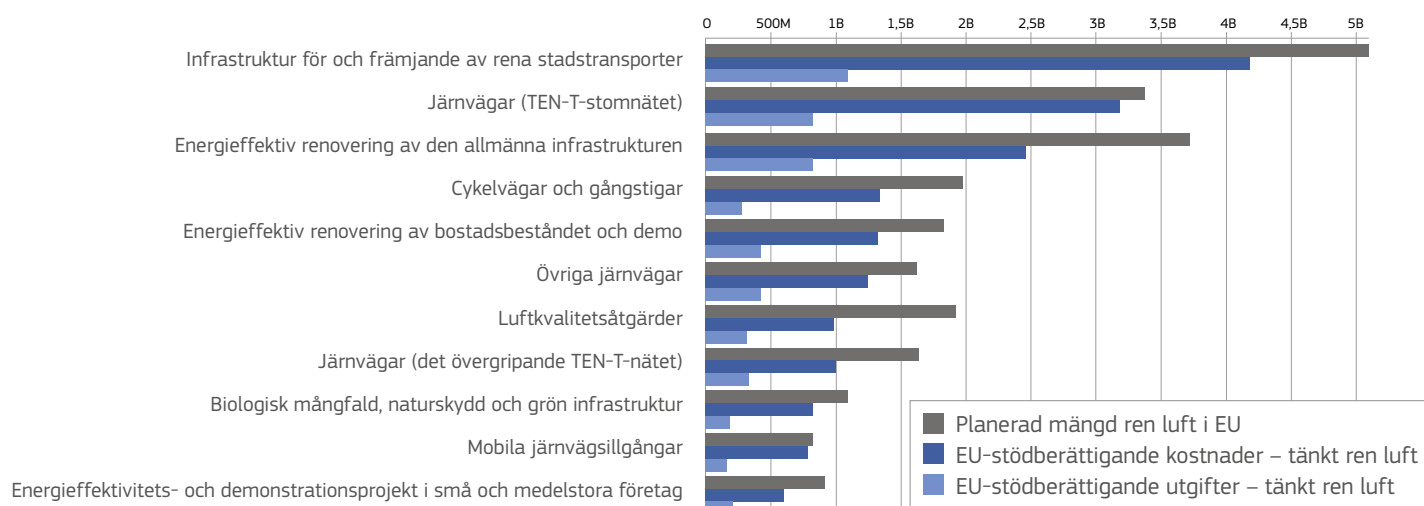
Sammanhållningspolitiken bidrar till målen för ren luft

EU:s regioner och medlemsstater stöds av sammanhållningspolitiken, genom Europeiska regionala utvecklingsfonden och sammanhållningsfonden, i sitt arbete med att nå de EU-mål för ren luft som satts upp för 2030. Under perioden 2014–2020 har det genom politiken avsatts mer än 30 miljarder euro till investeringar med det direkta syftet att minska föroreningar.

Att följa hur de sammanhållningspolitiska utgifterna påverkar målen för ren luft var inte något som uttryckligen planerades i lagstiftningen för 2014–2020, men det gjordes möjligt genom ett avtal mellan kommissionens avdelningar.

Hur politiken bidrar till dessa mål följs nu därför genom ett system med markörer som mäter de utgifter som bidrar till målen om ren luft genom att hänföra en viss viktning till varje investeringskategori (insatstyper). Dessa markörer togs fram enligt EU:s klimatmodell med "Riomarkörer" (se [Tracking climate expenditure under the ESI Funds, 2014–2020](#)) enligt följande grund:

UPPFÖLJNING AV REN LUFT I DEN SAMMANHÅLLNINGSPOLITISKA FINANSIERINGEN 2014–2020 – INSATSTYPER

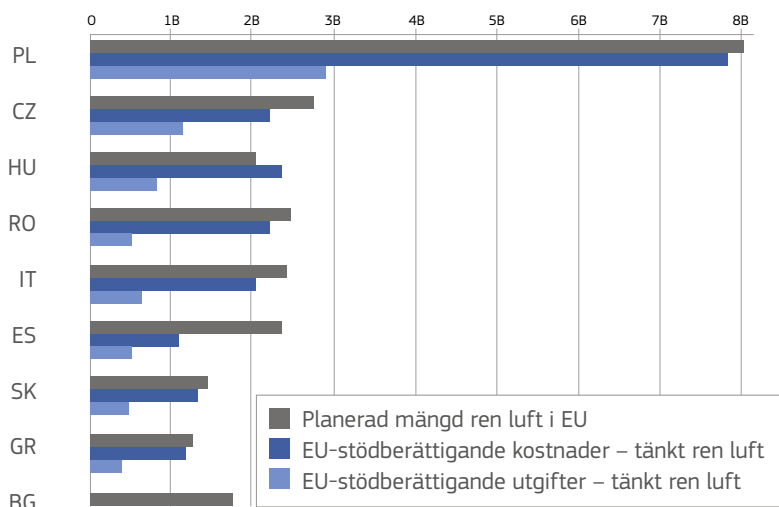

KOMMISSIONENS PROGRAM FÖR REN LUFT

Detta program har som syfte att minska luftföroreningarnas hälsopåverkan med hälften 2030 jämfört med 2005. EU:s luftkvalitetsmål bygger på maxnivåer för koncentrationen av farliga ämnen, som svaveldioxid, kväveoxider eller partiklar.

Varje EU-medlemsstat har också åtagit sig att uppnå nationella utsläppsmålsminskningsmål för perioden 2020–29, och mer ambitiösa mål till 2030. Dessutom ingår utsläppsmål som är specifika för varje källa i den sektoriella lagstiftningen (till exempel för bränsle).

2014–20 – Uppföljning av ren luft i den sammanhållningspolitiska finansieringen efter medlemsstat

De investeringskategorier som är mest relevanta för att nå målet för ren luft beaktas fullständigt, med en viktning på 100 %. Hit hör luftkvalitetsåtgärder och infrastrukturer för cykling.

Kategorier som delvis bidrar till att nå minskningsmålen för föroreningar tilldelas en viktning på 40%. Dit hör bl.a. järnvägar, förnybar energi, källsortering, grön infrastruktur och åtgärder som främjar energieffektiviteten.

Eventuella andra utgifter anses, med en försiktig inställning, inte bidra till målen för ren luft (viktning 0%); i tveksamma fall hänförs investeringskategorier till den gruppen.

Investeringar i rena stadstransporter bidrar mest

Diagrammet på föregående sida visar de övergripande ekonomiska anslagen till de viktigaste insatstyperna som bidrar till målen för ren luft, med den rätta viktningen tillämpad.

Uppföljning av investeringsframsteg efter medlemsstat

Investeringar tar tid att förverkliga, från planering till att välja ut projekt till att genomföra dem. I diagrammet ovan visas tilldelningen och medlemsstaternas framsteg med att genomföra investeringar som bidrar till målen för ren luft. Diagrammet kan filtreras efter år så man ser framstegen över tid. ■

LÄS MER

<https://bit.ly/33aUrq8>

Har du en fråga som du skulle vilja att vi tog upp i framtida *Panorama* DATAPUNKT-artiklar?

Finns det en datauppsättning du skulle vilja att vi lade upp på ESI-fondernas plattform för öppna data?

Då kan du höra av dig till oss via e-post: REGIO-EVAL@ec.europa.eu

Följ diskussionen på TWITTER #ESIFOpenData

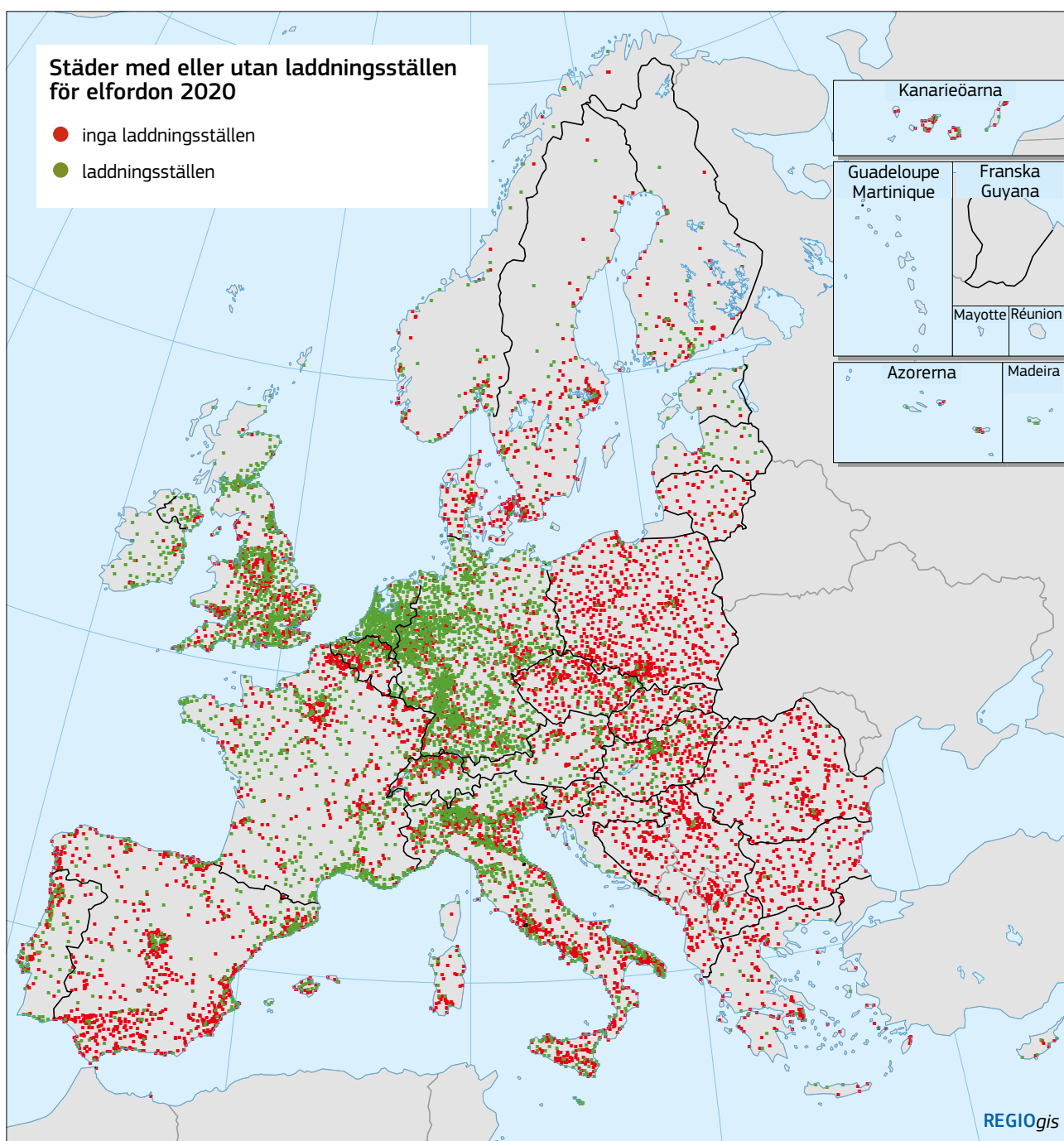
eller prenumerera på vårt nyhetsbrev: http://ec.europa.eu/newsroom/index.cfm?service_id=788

Grönare transportalternativ i EU:s städer

Städer med eller utan laddningsställen för elfordon 2020

Europeiska kommissionen föreslår att utsläppen av växthusgaser i EU ska minska med 55 % till år 2030, jämfört med 1990 års nivåer. Utsläppen från privatbilar är emellertid fortfarande 20 % högre än nivån 1990. Det behövs därför en

snabb övergång till effektivare och mindre elbilar. Ett hinder mot att ta elbilar i bruk snabbt och i stor omfattning är bristen på allmänna laddningsstationer. År 2020 saknade t.ex. över hälften av våra 8 500 städer en laddningsstation för elbilar. Särskilt i mindre städer fruktar ibland företagen att det de får tillbaka på investeringen inte täcker kostnaderna.

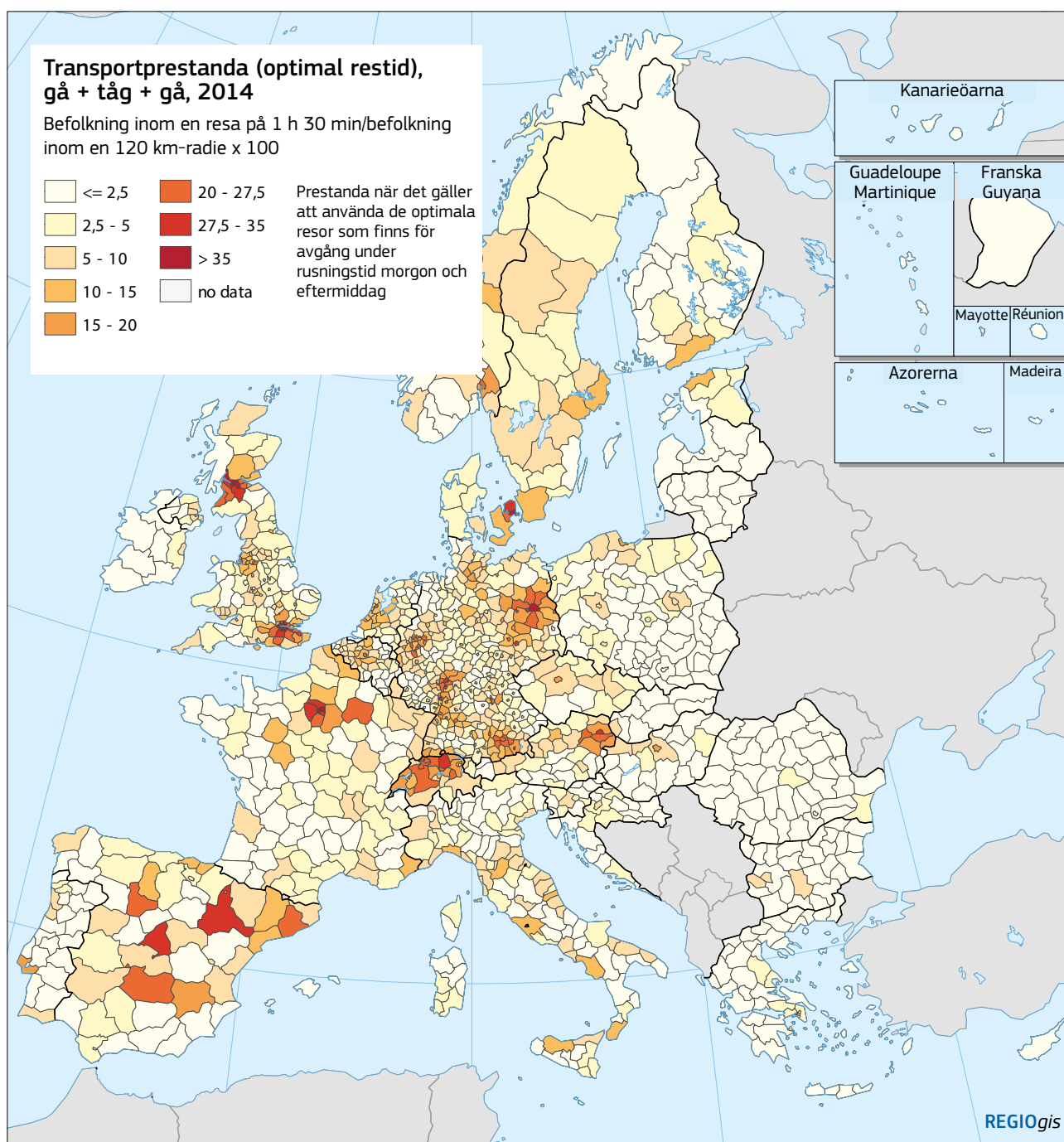
Källa: OpenChargeMap, REGIO-GIS

Transportprestanda (optimal restid), gå + tåg + gå, 2014

Ett annat sätt att minska växthusgasutsläppen är att ta tåget istället för att köra. I många stora västeuropeiska städer går det ofta snabba tåg, som utgör ett dugligt alternativ till att fastna i trafiken. Kartan visar den andel befolkning bosatt

inom 120 km som kan nås genom att åka tåg och gå på en och en halv timme. Städer som Köpenhamn, Paris, Berlin, Madrid, London och Wien får höga värden för den indikatorn, medan de flesta regioner i östra Europa har mycket låga värden. Mer information om denna analys finns i ett nytt arbetsdokument: "Rail transport performance in Europe": <https://europa.eu/!qV76Mm>

Källor: REGIO-GIS, UIC, järnvägsbolag, Eurostat

REGIOSTARS

2 0 2 0

De **25 finalisterna i årets REGIOSTARS Awards** har valts ut av en panel med oberoende jurymedlemmar vars uppgift varit att fastställa Europas mest framstående projekt. Vinnaren i var och en av de fem huvudprojektkategorierna, plus allmänhetens val, tog emot sina priser den 14 oktober under den 18:e Europeiska veckan för regioner och städer 2020 i Bryssel i Belgien.

Detta år hölls Europeiska veckan för regioner och städer under tre på varandra följande veckor, som var och en ägnades åt ett visst ämnesområde:

- 5–9 oktober: Sätt medborgarna i centrum**
- 12–16 oktober: Sammanhållning och samarbete**
- 19–22 oktober: Gröna Europa, i samarbete med Gröna veckan**

P.g.a. covid-19-pandemin var de flesta passen digitala, med undantag för huvudevenemang, workshoppar, vissa regionala smakprover och utställningar.

Priskategorierna för 2020 är följande:

STRUKTUROMVANDLING FÖR ETT SMARTARE EUROPA

CIRKULÄR EKONOMI FÖR ETT GRÖNARE EUROPA

KOMPETENS OCH UTBILDNING FÖR ETT DIGITALT EUROPA

MEDBORGARNAS ENGAGEMANG FÖR SAMMANHÄNGANDE EUROPEISKA STÄDER

**ATT STÄRKA DE UNGA GENOM SAMARBETE ÖVER GRÄNSERNA
– 30 ÅR MED INTERREG**

STRUKTUROMVANDLING FÖR ETT SMARTARE EUROPA

VINNARE

ESA BIC Portugal – Portugal (Eruf)

I det banbrytande ESA Portugal Space Solutions Centre har man lyft fram hur rymdtekniken kan användas till innovativa lösningar för marknader utanför rymdområdet. Projektet har gett stöd till entreprenörer i form av rymdresurser för att utveckla nya verksamheter inom områdena smarta städer, transport, logistik, hälsa, jordbruk, blå ekonomi och miljö. De första fem åren har det skapat 11,5 miljoner euro plus över 100 högkvalificerade jobb i 30 innovativa uppstarts företag.

<https://space.ipn.pt/>

Smart Solar Charging Region Utrecht – Nederländerna (Europeiska regionala utvecklingsfonden – Eruf)

Stadsdelen Lombok i Utrecht är känd som det mest innovativa pilotområdet för smart solladdning. Det utökas nu genom fem länkade områden i regionen, som vart och ett använder lokalt alstrad solkraft för att ladda elbilar. Strömmen lagras i bilbatterierna och kan återbördas till elnätet när efterfrågan är som högst. Vehicle2Grid-systemet har satt fart på den ekonomiska aktiviteten och bidragit till miljömässig och social hållbarhet och den koldioxid snåla ekonomin.

<https://smartsolarcharging.eu/>

HyTrEc2 – Hydrogen Transport Economy for the North Sea Region 2 – Danmark (Eruf)

För att klara av Europas ambition med ett energisystem helt utan nettokoldioxidutsläpp krävs det en betydande mängd vätgas. I detta projekt gynnar man gröna, innovativa transportlösningar och kompetenser för vätgas i en gemensam vision om en renare ekonomi i Nordsjöregionen. Man producerar förnybar vätgas som driver ett stort antal fordon, och förmedlar utbildning och kompetensutveckling för att främja övergången till vätgas i hela regionen.

<https://northsearegion.eu/hytrrec2/>

Digitaliseringens hus – Österrike (Eruf)

I detta framstående projekt inom Niederösterreichs digitaliseringsstrategi har man inrättat ett regionalt ekosystem för utbildning, vetenskap, företagsamhet och administration. I projektet sammanförs expertis och infrastruktur som kompletterar varandra och främjar digitala lösningar bland regionens företag. Resultatet har blivit bl.a. nya kvalificeringsformat, innovativa produkter och processer och lösningar på de problem som orsakats av covid-19.

<https://www.ecoplus.at/interested-in/house-of-digitalization/>

Metal 3D Innovations (Me3DI) – Finland (Eruf)

Som en del av de kunskapskluster om 3D-utskrift som inrättats i Södra Karelen utvecklar och utbyter man i Me3DI expertis om industriell 3D-utskrift av metaller. Ingenjörer, designer, system-, material- och processleverantörer, små och medelstora företag, forsknings- och utvecklingsinstitutioner samt slutanvändare kan alla bekanta sig med 3D-utskriftens värdeskapande- och leveranskedja, och kan därmed spara tid och material när de utvecklar sina egna produkter.

<https://bit.ly/31cAFJQ>

CIRKULÄR EKONOMI FÖR ETT GRÖNARE EUROPA

”Take the cool food challenge” – Frankrike, Storbritannien (Eruf)

Mat står för omkring en femtedel av våra individuella koldioxidavtryck. Med hjälp av kunskapen från experter på livsmedel, näringslära och miljö har projektet visat hur privatpersoner, samhällen och organisationer kan arbeta tillsammans för att minska koldioxidutsläppen. Det räkneverktyg och den webbplattform som blev resultatet kan användas på båda sidor om Engelska kanalen – där går det att få fram små portioner av åtgärder som hjälper jorden att ta det kallt.

<http://coolfood.net/en/>

SeRaMCo – Nordvästra Europa (Eruf)

Byggnadssektorn är EU:s mest resursintensiva bransch och ansvarar för omkring en tredjedel av allt avfall som produceras. Projektet SeRaMCo har gett ett uppsving för användningen av byggnads- och rivningsavfall för att producera cement och betong i nordvästra Europa. Genom att ersätta primära råvaror med återvunna material av hög kvalitet, bidrar projektet till EU:s övergång till cirkulär ekonomi.

<https://bit.ly/2ZhrZfw>

Fibrenamics Green – Portugal (Eruf)

Denna plattform, som har varit inriktad på att utveckla innovativa produkter ur industriavfall, har främjat återvinningsförädling genom design och maskinteknik. Till aktiviteterna i projektet har hört att skapa och utbyta kunskaper för att kunna inrätta nya avfallsåtervinningsprojekt baserade på samverkan mellan universitet och företag i så skilda sektorer som textilier och skor, gruvarbete, bilindustri och möbelindustri.

<http://green.fibrenamics.com/>

EcoDesign Circle – Östersjöregionen (Eruf)

Designen är avgörande för att utveckla innovativa, hållbara och klimatvänliga lösningar – omkring 80% av produkters miljöpåverkan äger rum under designfasen. Projektet hade som syfte att främja ekodesign och cirkulär ekonomi på sex designcenter i Östersjöregionen. Resultaten blev bl.a. interaktiva workshoppar, utbildnings- och informationsprodukter, en hållbarhetsguide online om cirkulär design, videoklipp och en resande utställning.

<https://www.ecodesigncircle.eu/>

Blå cirkulär ekonomi – Norra Europa (Eruf)

Detta nationsöverskridande projekt syftar till att stödja och förnya utvecklingen av Europas industri för fisknätsavfall. Uppdraget är att skapa hållbara affärsmöjligheter med hjälp av övergiven, borttappad eller kasserad fiskeutrustning. Fokus kommer att ligga på produkternas hela livscykel, och de små och medelstora företagen får höjd kompetens att skapa resurseffektiva affärsverksamheter som gynnar tjänster och produkter från havsavfall.

<https://bluecirculareconomy.eu/>

KOMPETENS OCH UTBILDNING FÖR ETT DIGITALT EUROPA

E-SCHOOLS, pilotprojekt – Kroatien (Eruf)

Med fokus på 10% av alla kroatiska skolor gav man sig i det här pilotprojektet på att förbättra skolornas digitala mognad och lärares och elevers digitala kompetens. Teamet pilottestade organisatoriska, tekniska och pedagogiska koncept för att införa IKT i utbildning och förvaltning. Med tanke på covid-19-pandemin och den dagsaktuella övergången till distansundervisning visade sig resultaten särskilt relevanta.

<http://www.ndsfund.org>

Muséer över gränserna – Polen (Europeiska grannskapsinstrumentet)

Målet med projektet var att utnyttja den gemensamma historien för att sammanföra kulturarvet på ömse sidor om den polsk-ryska gränsen. Utbildningsattraktioner, innovativa utställningar och unika evenemang i europeisk skala lockade besökare både inom länderna och från utlandet, vilket gav turismen i regionen ett uppsving och hjälpte de lokala samhällena. Digitala presentationer av gränsområdets gemensamma arv påverkade dessutom dess kulturöverskridande integration.

<http://www.muzeum.elblag.pl/>

CYNIC – Sverige (Eruf)

Projektets syfte är att ge djupare insikter, bättre kunskap och mer medvetenhet för att stimulera ett sunt beteende för IT-, cyber- och informationssäkerhet bland små och medelstora företag. Genom att möjliggöra experimentell inlärning stöder CYNIC nya affärsmodeller och övergången till digitalisering. Små företag får tillfälle att testa, uppleva och utvärdera lösningar på två informationssäkerhetslabbs.

<https://www.cynic.se/>

Digitala akademier för inkluderande inlärning – Italien (Eruf)

Programmet byggde på starka partnerskap mellan Neapels universitet och beryktade globala IT-företag, och fick med sig 3 000 nationella och internationella deltagare på att överbygga klyftan för digital kompetens i regionen och få fart på anställningsbarheten och företagsamheten. Hittills har konsortiet gett upphov till nya arbetstillfällen, uppstartsföretag och tillämpade forskningsprojekt med lokala små och medelstora företag, vilket gett resultat som kan utökas och överföras vidare.

<https://bit.ly/3jVXSXp>

Digital plattform för distansutbildning – Frankrike (Eruf)

Detta projekt har varit inriktat på att utveckla en ny utbildningskurs för webb utvecklare på distans genom att skapa och förbättra innovativa verktyg och innehåll. O'clock School, Frankrikes främsta aktör inom distansundervisning, förbättrade sina virtuella klassrumsmiljöer, skapade en webbplattform om webb utvecklaryrket och tog fram ett gränssnitt för att hjälpa eleverna att hitta de bästa jobbmöjligheterna efter utbildningen.

<https://oclock.io/>

MEDBORGARNAS ENGAGEMANG FÖR SAMMANHÄNGANDE EUROPEISKA STÄDER

SHICC – hållbara bostäder för inkluderande och sammanhållna städer – Nordvästra Europa (Eruf)

Bristen på bostäder till rimliga priser har i många europeiska städer gett upphov till kris. I SHICC-projektet vill man bemöta detta genom att inrätta fonder för gemensam mark i Bryssel, London, Gent och Lille – och på andra håll i Europa. Dessa demokratiska organisationer utvecklar och förvaltar prismässigt överkomliga bostäder för personer med låga och medelhöga inkomster. De resulterande sammanhängande kvarteren utvecklas genom engagemang från samhället och de boende.

<https://bit.ly/3m0sBVO>

”En juvel i en fattig stadsdel” – Belgien (Eruf)

I stadsdelen Rabot-Blaisantvest i Gent, ett av de fattigaste områdena i Flandern, finns den moderna kyrkan Blaisantkerk. Projektet gick ut på att förvandla den byggnaden till en multifunktionell anläggning där både stadsdelen och hela staden var delaktiga. Det första steget var att renovera klocktornet, vilket följdes av en upprustning av huvudbyggnaden och slutligen bygget av den multifunktionella byggnaden.

<http://www.blaisantkerk.be/>

Buergerbahnhof-Plagwitz – Tyskland (Eruf)

Medborgarstationen Plagwitz är resultatet av ett utmärkt samarbete mellan lokalbefolkning, berörda parter, intressegrupper och Leipzigs stadsförvaltning. Tillsammans har de arbetat tillsammans med att återta ett förfallet område och göra det till ett hållbart och kreativt område för allmän användning. Just nu planeras en stadsskog, det har anlagts offentliga trädgårdar, det har byggts en lekplats och öppnats en scoutstig.

<https://buergerbahnhof-plagwitz.de/>

High Five! Jugendrechte im Quartier – Tyskland (Eruf)

I High Five används kreativa metoder för att göra unga i åldern 15–25 år mer medvetna om demokratisk opinionsbildning och beslutsfattande. I projektet har man drivit veckovis workshoppar, en 14 dagar lång sommarskola och en stor ungdomssamling för att introducera deltagarna för de möjligheter som ges genom politisk delaktighet och dialog med lokala politiska beslutsfattare.

<https://bit.ly/3m3jseD>

VILAWATT: ett uppsving för energiomställningen – Spanien (Eruf)

I staden Viladecans ansågs medborgarengagemang och en känsla av tillhörighet som en väsentlig del i att uppmuntra omställningen till hållbar energi. VILAWATT syftade till att skapa ett nytt energiföretag styrt av ett partnerskap mellan det offentliga, det privata och medborgarna. Projektet fokuserar på den yngre generationen genom att utbilda i förändring från barndomen, och därmed göra det lättare för medborgarna att leda förvandlingen av energimodellen.

<https://www.uia-initiative.eu/en/uia-cities/viladecans>

ATT STÄRKA DE UNGA GENOM SAMARBETE ÖVER GRÄNSERNA – 30 ÅR MED INTERREG

ENERGY@SCHOOL – Interreg (Eruf)

I detta initiativ utvecklades ett system för att utbilda skolelever i att spela en avgörande roll i Europas omställning till att bli en koldioxidneutral världsdela. Som "Junior Energy Guardians", "juniorvaktare för energin" har det medvetandehöjande arbetssättet lett till avsevärt förbättrad energieffektivitet på de deltagande skolorna. Att ge ungdomen större ansvar för att genomföra energismarta skolor har visat sig fungera lika bra som dyra renoveringsåtgärder.

<https://www.interreg-central.eu/Content.Node/ENERGY@SCHOOL.html>

"Det är tid för förändring nu" – Polen/Litauen (Eruf)

Projektet har erkänts som det bästa initiativet för ungdomligt självbestämmande för samarbete över gränserna. Polska ungdomar utbytte kunskap och erfarenheter med sina litauiska motsvarigheter för att kunna införa ett program för gatuarbetare. De bildade ett starkt partnerskap och bemötte därmed några av de många svårigheter som riskutsatta ungdomar på gatorna möter, genom att ge gemensam utbildning, överlevnadsläger och ett gränsöverskridande socialt nätverk.

<http://ambc.lt/>

iEER-ekosystem, Interreg Europa – Finland (Eruf)

Sedan 2016 har Innovative Entrepreneurial Ecosystem in Regions gett stöd till unga och entreprenörer i tio europeiska regioner. iEER har lyft fram och utvecklat ett entreprenörmässigt tankesätt och kompetens för unga genom bättre utformning och genomförande av regionalpolitik. Projektets partner har tillsammans utrett regionens företagsmiljöer, utbytt kunskap och erfarenheter och överfört god praxis för att utveckla åtgärder som ska förbättra deras företagsekosystem.

<https://www.interregeurope.eu/iEER/>

Dem Klima auf der Spur – Tyskland/Tjeckien (Eruf)

I projektet "Klimatet på spåren" tog man sig an utmaningen att bekämpa klimatförändringar över gränserna. Där sammanfördes barn och ungdomar i gränsområdet mellan Tyskland och Tjeckien för att skapa möjligheter för miljöutbildning, miljöåtgärder och kulturutbyte. Över 2 000 unga och lärare deltog i klimatskyddsläger, miljöutbildningsevenemang och utbildningskurser på olika teman.

<http://klima-projekt.eu/de/index.html>

XBIT – Kroatien/Serbien (Instrumentet för stöd inför anslutningen – IPA)

I detta gränsöverskridande IT-nätverk för konkurrenskraft, innovation och entreprenörskap ville man stimulera till gynnsamma villkor för innovation, IT, entreprenörskap, skapande av arbetstillfällen, behållande av talanger och ökat antal kompetenta unga yrkesverksamma i gränsområdet mellan Kroatien och Serbien. Bland resultaten fanns att upprätta ett gränsöverskridande nätverk för intressenter inom IKT, att utforma och genomföra utbildnings-, motivations- och nätverkandeprogram samt inrätta Fab Labs och ett mobilt labb.

<https://www.interreg-croatia-serbia2014-2020.eu/>

MED DINA EGNA ORD

PANORAMA
tar gärna emot
dina bidrag!

Med dina egna ord är ett avsnitt i *Panorama* där intressenter på lokal, regional, nationell och europeisk nivå berättar om sina framsteg under perioden 2014–2020, och delar med sig av sina åsikter om de pågående och avgörande

diskussionerna om sammanhållningspolitiken efter 2020. *Panorama* tar gärna emot dina bidrag på ditt eget språk, som vi kanske tar med i kommande nummer. Kontakta oss på regio-panorama@ec.europa.eu om du vill ha mer information om riktlinjer och tidsfrister.

Gränsöverskridande rörlighet kopplad till utbildning och sysselsättning

Brigitte Lavigne
vice ordförande i CESER och
föredragande för studien

Vid en gräns där flödet av arbetstagare är minimalt kan rörlighet i yrkesutbildnings- och fortbildningssyfte vara nyckeln till en samarbetsstrategi som bidrar uppströms till att konsolidera den aktuella euroregionen och dem som bor där och stärka den gränsöverskridande sociala sammanhållningen.

Detta är slutsatsen i en studie som utförts av rådet för regionala och sociala frågor och miljöfrågor (CESER) i franska Nouvelle-Aquitaine, och som godkändes i juni.

CESER, ett rådgivande organ med representanter för det regionala civila samhället, har till uppgift att ta fram yttranden och utföra studier om alla frågor som ligger inom regionens befogenhet, även internationella åtgärder och EU-angelägenheter. Eftersom gränsöverskridande rörlighet är en pelare i strategin med euroregioner, bestämde sig CESER för att titta på denna fråga i ljuset av två relativt aktuella händelser som förändrar relationen till gränsen. Regionen Nouvelle-Aquitaine har bildats genom sammanslagning av tre tidigare regioner, och genom inrättandet av den europeiska grupperingen för territoriellt samarbete (EGTC) förenas den med spanska Baskien och Navarra.

Studien är inriktad på de berörda parterna i områdena och deras verklighet och praxis, och därför utfördes omkring 40 intervjuer med berörda parter inom gränsöverskridande rörlighet, som hjälper till med uppgiftsinsamlingen. Detta gjorde det möjligt att identifiera både de hinder som de berörda parterna möter och de möjligheter de åtnjuter.

Genom analysen av specifika projekt har man uppmärksammat deras förmåga att hitta konkreta lösningar som är anpassade för områdena. Slutligen undersöks i studien regionens och euroregionens strategiska inriktningar mot bakgrund av god praxis för gränsöverskridande rörlighet i andra franska gränsområden.

Bland resultaten i studien bör det noteras att gränsöverskridande faktiskt äger rum på två nivåer. Vi har den lokala nivån, som är en god grogrund för experimenterande och innovation tack vare en gemensam kultur och gemensamt språk, och den regionala nivån, då det nu är möjligt för alla regioner i Nouvelle-Aquitaine att delta i euroregionens samarbetsinitiativ.

När det gäller gränsöverskridande samarbete visar studien att det, tvärtom vad man konventionellt har trott, inte är begränsat till enskilda gränsövergångar utan också kan anta formen av kollektiv eller institutionell rörlighet.

Med tanke på Nouvelles-Aquitaines europeiska status är rådet från CESER att rörlighet anknuten till utbildning och sysselsättning görs till ett centralt inslag i samarbetena i euroregionerna. Denna rekommendation är uppdelad i tio strategiska rekommendationer och särskilda operativa åtgärder. ■

LÄS MER

<https://bit.ly/3OpFfE5>

PROJEKT

DESIGN UPPMÄRKSAMMAS
I LAHTIS, FINLANDTOTAL INVESTERING
598 438 EUROEU-BIDRAG
418 910 EURO

Ett nytt centrum ägnat åt konst, affischer och design öppnar nu i ett före detta bryggeri i Lahtis i södra Finland. Det Eruf-finansierade initiativet uppmärksammar och har som syfte att återuppliva stadens historia av designinriktad industri.

Hjärtat i "upplevelsecentret" blir Lahtis nya konst- och designmuseum, som ska öppna 2021. Med sitt fokus på konstverk, design, livsstil och digital teknik är muséet också den nya hemvisten för stadens befintliga konstmuseum och affischarmuseum.

Dessutom kommer det i byggnaden att finnas en konst- och designbutik, en restaurang och ett mikrobryggeri, plus arbetsplatser och mötesutrymmen för kreativa yrkesverksamma.

Anläggningen har som syfte att hjälpa till att återuppliva den lokala designexpertisen. Lahtis var ett respekterat centrum för kreativ industri fram till början av 1990-talet, då den ekonomiska tillbakagången slog hårt mot den lokala tillverkningsbranschen och dess möbel-, textil- och klädfabrikanter.

Arbetslösheten har varit hög sedan dess, men nu förväntas centret locka nya företag, invånare och besökare så att det blir fart på den lokala ekonomin. Projektet har redan lett till två jobb, och ytterligare 10 till 20 direkttjänster förväntas följa när centret öppnar, vilket bör innebära en grogrund för ytterligare kreativa näringar och tjänstenäringar.

Initiativet blåser också nytt liv i en historisk 1800-talsbyggnad, det tidigare Mallasjuoma-bryggeriet. Ett utvecklingsföretag har förvandlat det till Malskicentret, som nu delvis leasas ut till staden till förmån för Lahtis museum och center för konst och design, och därmed slår man vakt om det lokala arkitektoniska arvet.

En engagerande upplevelse

Design, verksamhetsplaner och koncept för det nya centret har utvecklats i projektet Tajumo, under ledning av institutonen för design vid Lahtis universitet för tillämpad vetenskap, tillsammans med Lahtis muséer och organisationen för företag i Lahtis stadskärna.

Genom omfattande workshoppar, djupgående intervjuer och besök på finländska och utländska muséer fick teamet hjälp att ta fram genomförbara affärs- och samarbetsmodeller för platsen, tillsammans med idéer till evenemang, utställningar och tjänster som kan locka såväl internationella som finländska besökare.

Grupper med intresse i centrets framgång har bidragit till processen. Bland dem finns konstnärer, designer, gallerister och andra museiexperter, kreativa företag, lokala universitet och högskolor, cateringföretag och evenemangsarrangörer.

För att insynen skulle bli maximal har varje utvecklingsworkshop, seminarium och evenemang hållit öppet för allmänheten. Folk uppmanades att kommentera alternativen för centrets inredning och möblemang och se hur den senaste audiovisuella tekniken skulle kunna förbättra upplevelsen för besökarna.

Muséet har redan planer för innovativa utställningar de närmaste åren och vill expandera. Resultatet har blivit ett spännande center som kommer att berika Lahtis ekonomi och kulturliv. ■

LÄS MER

<http://www.lahdenmuseot.fi/museot/en/lad/>

PROJEKT

CYPERN OCH DE GREKISKA ÖARNA FÅR SKYDD MOT ÖVERSVÄMNINGAR

**TOTAL INVESTERING
1 159 248 EURO**

**EU-BIDRAG
985 361 EURO**

Människor i det klimatkänsliga östra Medelhavet kan nu få stor nytta av tidiga varningar om översvämning, tack vare en informationstjänst för miljöriskhantering (ERMIS-F), som tagits fram i ett gränsöverskridande projekt finansierat av Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Översvämningar blir en allt större risk i takt med att klimatförändringarna orsakar extrema regnvädernummer. I ERMIS-F-projektet har man utformat ett onlinesystem för Cypern, Kreta och Nordegeiska öarna, där boende, företag, forskare och offentliga tjänster får hjälp att begränsa den förstörelse som blir följden.

Utskrivbara kartor visar folk om deras hem eller marker är riskutsatta, och de blir varnade om att vidta skyddsåtgärder. Samtidigt kan användarna få tillgång till geospatiala uppgifter genom en portal och på så sätt skapa kartor med anpassad information. ERMIS-F-tjänsten är byggd för att använda dessa uppgifter för att ge de lokala myndigheterna tidiga översvämningensvarningar så de kan planera förebyggande åtgärder.

Ett socialt nätverksprogram sammankopplar olika berörda parter så de kan utbyta idéer och uppgifter. Medborgarna kan även använda sina smarta mobiler eller surfplattor för att hjälpas åt att samla geotaggade foton av lokala översvämningar och deras konsekvenser, så att myndigheter och forskare får hjälp att hantera översvämningarna bättre.

Slutligen finns en kunskapsdatabas med länkar till åtgärder och bästa praxis för översvämningsskontroll, uppgifter om tidigare lokala översvämningar, lagstiftning, offentliga myndigheter och programvara för studier eller översvämningssprojekt. Dessutom kan man, förutom vid de evenemang som finns, genom utbildningsmaterial lära sig använda plattformen och bli mer kunnig om sambanden mellan översvämningar och klimatförändringar.

Tjänsterna i ERMIS-F är kostnadsfria, med information på grekiska och även ofta på engelska, så att såväl lokalbefolk-

ning som besökare kan få tillgång till dessa uppgifter om skadebegränsning.

Från uppgifter till handling

Projektet upprättades för att offentliga inrättningar och medborgare skulle kunna agera med hjälp av komplex vetenskaplig kunskap för att hantera naturkatastrofer.

ERMIS-F-teamet arbetade med fokusgrupper med lokala berörda parter i pilotområden (Lesbos, Kreta och Cypern) och handlade information och skapade scenarier för markanvändningens och klimatförändringarnas potentiella effekter och deras inverkan på områden känsliga för översvämningar.

Den tekniska sakkunskapen kom från The Cyprus Institute, som samordnade projektet, och även från Egeiska universitetet, Kretas tekniska universitet, Chania kommun, Nordegeiska öarnas vattendirektorat samt avloppsförvaltningen i Limassol.

Civilskyddsorgan, lokala förvaltningar och institutioner, yrkesorganisationer och miljöorganisationer har också bidragit till projektet.

Lokala samhällen och stödmottagare engagerades genom informationsställen på Cypern, Kreta och de egeiska öarna, där de lärde sig använda och själva bidra till ERMIS-F-tjänsterna. Kontoren, som fortfarande är på plats, förvaltas nu av lokala offentliga myndigheter.

ERMIS-F-systemet använder open source-programvara och distribuerad arkitektur, vilket gör att det är lätt att ta efter i andra regioner, anpassa för politiskt beslutsfattande och privat forskning och utöka till andra risker som skogsbränder eller torka. ■

LÄS MER

<https://ermis-f.eu/>

PROJEKT

UPPGRADERAD VÄDERBEVAKNING SKYDDAR ITALIENSKA OCH KROATISKA KUSTER

**TOTAL INVESTERING
1 150 000 EURO**

**EU-BIDRAG
977 500 EURO**

Forskare och regionala styren har samarbetat i ett gränsöverskridande projekt för att skydda människoliv och mildra väderskador längs den adriatiska kusten. Målet är att minska de risker som naturkatastrofer innebär för området.

Svåra väderförhållanden förväntas inträffa allt oftare i framtiden till följd av klimatförändringarna. I projektet "Adriatisk DSS-utforskning för övervakning av och riskhantering för extremväder och översvämningar" (AdriaMORE) har syftet varit att lindra påverkan av sådana händelser, t.ex. översvämningar, på de kustnära samhällena och miljön runtom i Italien och Kroatien.

Projektet byggde på två tidigare Interreg-projekt, då man uppgraderade befintliga system som övervakar och hanterar hydrometeorologiska risker som stormar. Teamet riktade in sig på att få varningar för extremväder exakta och tidsmässigt korrekta, i en insats för att förbättra informationen åt civilskydds- och riskhanteringsorgan och därmed rädda liv.

Enligt regionstyret i Abruzzo, som ligger på den italienska halvöns östkust, kan nu de lokala räddningstjänsterna och myndigheterna förvarnas snabbt när extrema väderhändelser väntas.

Man ägnade också uppmärksamhet åt att studera alla särskilda sårbarheter i de olika regioner som deltog i projektet. Det utbyttes bästa praxis mellan förvaltningsinstitutionerna i båda länderna, och det gavs stöd till myndigheterna för sjöfart, flygledning och vattenförvaltning i städerna.

Nya komponenter tillsattes för att förfina täckningen av vissa sträckor längs båda ländernas kuster. Den programvara som blivit resultatet kan förvärva och utveckla meteorologiska

radardata från system med olika funktioner. Uppgraderingarna pilottestades i deltaområdena för floderna Pescara (i Italien) och Neretva (i Kroatien).

Brandbekämpning

Vind och vatten är inte de enda hoten som extremt kustväder för med sig: även eld medför betydande risker för kustsamhällen och fartyg ute till havs. AdriaMORE finansierade inköpet av en båt som främst ska användas för brandbekämpningsinsatser till havs och längs kusten nära Dubrovnik, den historiska hamnstaden i södra Kroatien, där båten har sin hemmahamn. Den kan också sköta om insatser vid föroreningar, som att lägga ut flytande barriärer.

I projektet installerade man också en vindprofilerare som använder radar eller ljudvågor för att känna av vindstyrkan och vindriktningen kring Dubrovnik. Den anordningen gör det möjligt att förutspå farligt väder.

När vädret blir mer oförutsägbart kommer resultaten av AdriaMORE-projektet att göra det säkrare att bo i Adriatiska havets kustsamhällen. Genom åtgärderna skyddas lokalbefolkningens liv och de naturliga livsmiljöerna kan bevaras. ■

LÄS MER

<https://www.italy-croatia.eu/web/adriamore>

PROJEKT

UNGA VOLONTÄRER FRÅN RÉUNION VISAR SOLIDARITET MED GRANNSAMHÄLLENA

**TOTAL INVESTERING
12 601 720 EURO**

**EU-BIDRAG
2 211 462 EURO**

Tack vare ett EU-finansierat volontärprogram har unga från Réunion fått yrkeserfarenhet ute på uppdrag med organisationer runtom på Indiska oceanen och i södra Afrika.

Réunion, ett franskt utomeuropeiskt departement, ligger öster om Madagaskar och nära Mauritius i Indiska oceanen. Att ön är så avlägset belägen har begränsat rörligheten för dess invånare, vilket lett till en hög arbetslöshet bland personer under 30 år.

Mellan 2015 och 2017 skickades 139 unga män och kvinnor från ön på uppdrag till andra länder inom ramen för Interregs Indiska oceanen-program – i ett område som omfattar Australien, Komorerna, Indien, Kenya, Madagaskar, Mauritius, Moçambique, Seychellerna, Sydafrika och Tanzania.

Dessa VSI (volontärer för internationell solidaritet) samfinansierades av Eruf och Réunions regionråd. Programmet samordnades av den franska plattformen för internationellt utbyte och solidariskt volontärarbete: France Volontaires.

Volontärerna valdes ut efter profil och gjordes tillgängliga för privata och offentliga organ, t.ex. ministerier, handelskammare och industri, turistbyråer, kulturcenter eller föreningar. Sektorerna var flera olika, bl.a. kultur, turism, finans, miljö, forskning och energi.

I genomsnitt är VSI-volontärer mellan 24 och 34 år och utexaminerade studenter med olika bakgrund. Genom utplaceringarna av dem är det tänkt att samarbetsförbindelserna ska stärkas mellan Réunion och andra territorier.

Varje uppdrag höll på i ett till tre år och volontärerna fick ersättning under tiden.

Livet i verkligheten

Förutom att motiverade unga människor här fick tillfälle att uppleva livet i annat land, fick de genom uppdragen erfarenhet av verkligheten i en professionell miljö. För att vidareförmedla sina förmågor utbytte volontärerna från Réunion också sin kunskap med värdorganisationerna.

Många av volontärerna har gått vidare och fått anställning efter sina utplaceringar. I slutet av 2018 hade 43 volontärer fått professionella befattningar, varav 14 i Madagaskar, 11 på Mauritius, 6 på Komorerna, 6 på Seychellerna, 2 i Moçambique, 2 i Tanzania, 1 i Australien och 1 i Indien.

Enligt en studie utförd av föreningen France Volontaires var 85 % av de tidigare volontärerna anställda professionellt på Réunion, i Frankrike och i Indiska oceanen-regionen. ■

LÄS MER

<https://www.france-volontaires.org/nos-actions/programmes-ultramarins/la-reunion/>

KALENDARIUM

20 OKTOBER 2020

Online

Det 11:e årliga forumet för EU:s strategi för Östersjöregionen
<https://www.annualforum2020.eu/en/>

RÄTTSLIGT MEDDELANDE

Varken Europeiska kommissionen eller någon person som agerar på kommissionens vägnar är ansvarig för hur följande uppgifter kan komma att användas:

Luxemburg: EU:s publikationsbyrå 2020

PDF: ISSN 1725-8170 KN-LR-20-003-SV-N

© Europeiska unionen, 2020

Kopiering tillåten med angivande av källan.

Kopiering av dokument från Europeiska kommissionen regleras av beslut 2011/833/EU (EUT L 330, 14.12.2011, s. 39).

För all användning eller vidare spridning av delar som inte ägs av Europeiska unionen kan tillstånd behöva sökas direkt från respektive upphovsrättsinnehavare.

Denna tidning är tillgänglig online på 22 språk på:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sv/information/publications/panorama-magazine/

Innehållet i detta nummer slutfördes i oktober 2020.

FOTOGRAFIER (SIDOR):

Omslag: © iStock/imantsu

Sida 3: © Europeiska unionen

Sida 4: © iStock/elenabs

Sida 5: © iStock/fiskes

Sida 6: © iStock/Motortion

Sida 7: © iStock/AndreyPopov

Sida 8: © Europeiska unionen/ Paolo Poce

Sida 9: vänster © iStock/skynesher; höger © Prostock-Studio

Sida 10: © Europeiska unionen

Sida 12: © EstLat

Sida 13: © iStock/LordRunar

Sida 14: © iStock/Thomas Demarczyk

Sida 15: © Utrikesministeriet, Slovenien

Sida 16: © iStock/MATJAZ SLANIC

Sida 17: © iStock/gremlin

Sida 19, 20: © iStock/imantsu

Sida 22: © Finansministeriet, Lettland

Sida 25: vänster © Lettlands universitet; höger © iStock/onurdongel

Sida 26: vänster © iStock/MediaProduction; höger © Hugo.lv

Sida 27: vänster © Vizula; höger © Goldcastle7

Sida 28: © Grindeks

Sida 34: 01 © Instituto Pedro Nunes; 02 © Utrecht Sustainability Institute; 03 © Aberdeens stadsfullmäktige; 04 © EcoPlus – Niederösterreichs näringslivsagentur; 05 © LUT-universitetet

Sida 35: 01 © Al'Terre Breizh; 02 © regionen Hauts-de-France;

03 © CVR – Centro de Valorização de Resíduos;

04 © Tysklands miljömyndighet; 12 © Western

Development Commission;

Sida 36: 01 © CARNET – Kroatien akademi- och forskningsnätverk;

02 © muséet för arkeologi och historia i Elblag; 03 © Luleå

tekniska universitet; 04 © Neapels universitet "Federico II";

05 © O'clock

Sida 37: 01 © Ville de Lille; 02 © DOIC vzw; 03 © Leipzigs stads bostads- och stadsutvecklingskontor; 04 © S05-Kinderdorf Berlin e.V.; 05 © Viladecans kommun

Sida 38: 01 © Unione dei Comuni della Bassa Romagna;

02 © Alytus City Community Center; 03 © Nylands förbund;

04 © Kindervereinigung Chemnitz e.V.;

05 © Association SEE ICT

Sida 39: © CESER

Sida 40: © iStock/vinct

Sida 41: © iStock/impalis

Sida 42: © iStock/HABY

Sida 43: © iStock/fstop123

HÅLL DIG UPPKOPPLAD

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EUinmyRegion

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

EUinmyRegion

EUinmyRegion

ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/ferreira_en
[@ElisaFerreiraEC](https://twitter.com/ElisaFerreiraEC)

■ Europeiska unionens
publikationsbyrå

Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för regional- och stadspolitik
Kontaktperson – Agnès Monfret
Avenue de Beaulieu/Beaulieulaan 1 – B-1160 Bruxelles/Brussel
E-post: regio-panorama@ec.europa.eu